

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Bakalářská práce

2016

Alexandr Jíra

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Alexandr Jíra

**Imigrace v debatě politických stran
Spojeného království v období 2010-2015**

Bakalářská práce

Praha 2016

Autor práce: **Alexandr Jíra**

Vedoucí práce: **Mgr. Jan Váška**

Rok obhajoby: 2016

Bibliografický záznam

JÍRA, Alexandr. *Imigrace v debatě politických stran Spojeného království v období 2010-2015*, Praha, 2016. 44 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra západoevropských studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jan Váška.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá vývojem politické debaty na téma imigrace dvou nejvýraznějších politických stran ve Velké Británii – Labouristická strana a Konzervativní strana. Hlavní časový rámec je mezi lety 2010-2015, nicméně ke zmapování předvolební diskuse a vývoje imigrace do Velké Británie jsou použity statistiky sahající před toto období. Práce analyzuje předvolební diskusi politických stran – Labouristické strany a Konzervativní strany. Analyzuje jejich předvolební program a přístup k tématu imigrace. Práce se snaží zmapovat změnu přístupu hlavních dvou stran vzhledem k jejich pozici vláda x opozice. S přihlédnutím k tomu, že si strany své role v tomto časovém rámci vyměnily, text se věnuje změně rétoriky, která se dostavila před volbami v roce 2010 a 2015.

Abstract

This thesis focuses on the political debate surrounding immigration, especially in the two prominent political parties in Great Britain – the Labour Party and the Conservative Party. Its main timeframe is between 2010 and 2015, however to fully contextualise the issue some earlier data is used. This text analyses the pre-election debate of the main political parties in the United Kingdom. It looks at immigration as a topic in their manifestos and during pre-election talks. The thesis aims to map the change in approach of the main political parties during the time when they switched positions as government and opposition.

Klíčová slova

imigrace, Konzervativní strana, Labouristická strana, migrační saldo, parlamentní volby, Strana nezávislosti Spojeného království, Liberální demokraté

Keywords

Immigration, Conservative Party, Labour Party, net migration, general election, UK Independence Party, Liberal Democrats

Rozsah práce: 75 408 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...

Alexandr Jíra

Poděkování

Děkuji Mgr. Janu Váškovi za odborný dohled, cenné rady a značnou míru trpělivosti při konzultacích a v průběhu vypracovávání bakalářské práce.

Institut mezinárodních studií
Teze bakalářské práce

Jméno:

Alexandr Jíra

E-mail:

alexandr.jira@gmail.com

Studijní obor:

Mezinárodní teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

Letní semestr, 2014/2015

Semestr a školní rok ukončení práce:

Letní semestr, 2015/2016

Vedoucí bakalářského semináře:

Doc. PhDr. Jiří Vykoukal, CSc.

Vedoucí práce:

Mgr. Jan Váška

Název práce:

Imigrace v debatě politických stran Spojeného království v období 2010-2015

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Bakalářská práce se zabývá vývojem politické debaty na téma imigrace dvou nejvýraznějších politických stran ve Velké Británii, kterými jsou Labouristická strana a Konzervativní strana. Hlavní časový rámec je mezi lety 2010-2015, nicméně ke zmapování předvolební diskuse a vývoje imigrace do Velké Británie jsou použity statistiky sahající před toto období. Práce analyzuje předvolební diskusi politických stran – Labouristické strany a Konzervativní strany. Analyzuje jejich předvolební program a přístup k tématu imigrace. Práce se snaží zmapovat změnu přístupu hlavních dvou stran vzhledem k jejich pozici vláda x opozice. Vzhledem k tomu, že si strany své role v tomto časovém rámci vyměnily, text se věnuje změně rétoriky, která se dostavila před volbami v roce 2010 a 2015. Pro úplné pochopení tématu je věnována malá část také Liberální demokracii a Straně nezávislosti Spojeného království.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

Cíl práce se vyvinul na základě konzultace s vedoucím práce. Téma imigrace v politické diskuzi zůstává, práce nebude analyzovat vývoj diskurzu, jak bylo původně plánováno, nicméně cílem bude analýza změny rétoriky zejména Konzervativní strany a Labouristické strany v období před volbami do britského parlamentu v roce 2010 a v roce 2015, kdy si tyto dvě strany vyměnily role vládnoucí a opoziční strany. Cílem práce bude zjistit, jak odráží pozice konkrétní strany její rétoriku v předvolebním období a jak se tato rétorika přizpůsobuje roli vláda/opozice.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):

1. Vývoj britské imigrace
2. Předvolební debata v roce 2010
3. Vývoj v letech 2010-2015
4. Předvolební debata v roce 2015
5. Analýza změn

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

Primární zdroje:

A future fair for all, The Labour Party Manifesto 2010
Britain can be better, The Labour Party Manifesto 2015
Believe in Britain, UKIP Manifesto 2015
Change that works for you, Liberal Democrat Manifesto 2010
David Cameron on immigration, BBC News Channel, 28.11.2014, dostupné z
<https://www.youtube.com/watch?v=sRHndNop4ao>
David Cameron's speech on UK immigration, Sky News, 14.4.2011, dostupné z
<https://www.youtube.com/watch?v=wBi7uWzocLU>

Ed Miliband on David Cameron's speech, 28.11.2014, BBC News Channel, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=p-wg6Cxtouc>
 Ed Miliband on immigration, BBC News Channel HD, 16.4.2015 dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=Vcy_Orf16jw
 Ed Miliband's speech, Sky News, 22.6.2012, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=M94oaO5X4YQ>
 Gordon Brown on immigration, News, Channel 4, 31.3.2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=SLA7J-Z18kk>
 Invitation to join the government of Britain, The Conservative Manifesto 2010
 Nigel Farage on David Cameron's speech, 28.11.2014, BBC News Channel, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=1oEGAkHcY1Q>
 Strong leadership, a clear economic plan, a brighter, more secure future, Conservative Party Manifesto 2015

Sekundární zdroje:

Carey S., Geddes A., *Less Is More: Immigration and European Integration at the 2010 General Election*, Parliamentary Affairs, 2010, roč. 63, č. 4, s. 849-865. ISSN 1460-2482.
 Cutts, D., Russel, A., *Britain Votes, From Coalition to Catastrophe: The Electoral Meltdown of the Liberal Democrats*, Parliamentary Affairs, 2015, roč. 68, č. 1, s. 70-87. ISSN 1460-2482.
 Deacon D., Downey J., Stanyer J., Wring D., *UK Election Analysis 2015: Media, Voters and the Campaign, News Media Performance in the 2015 General Election Campaign*, 2015, Dorset Digital Print Ltd, ISBN 9781910042069, s. 12-13. ISBN 9781910042076.
 Dennison J., Goodwin M., *Britain Votes, Immigration, Issue Ownership and the Rise of UKIP*, Parliamentary Affairs, 2015, roč. 68, č. 1, s. 168-187. ISSN 1460-2482.
 Denver, D., *The Result: How Britain Voted*, Parliamentary Affairs, 2010, roč. 63, č. 4, s. 588-606. ISSN 1460-2482.
 Jupp J., *Immigration and Race in the British General Election*, AQ: Australian Quarterly, roč. 82, č. 2, s. 32-37. ISSN 1443-3605.
 Kavanagh D., Cowley P., *The British General Election of 2010*, 2010, Palgrave Macmillan, ISBN 9780230521896
 Lee S., Beech M., *The Cameron-Clegg Government: Coalition Politics in an Age of Austerity*, 2011, Palgrave Macmillan, ISBN 9780230290716
 Lee S., Beech M., *The Conservative-Liberal Coalition, Examining the Cameron-Clegg Government*, 2015, Palgrave Macmillan, s. 102-113. ISBN 9781137461360.
 Seldon A., Lodge G., *Brown at 10*, 2011, Biteback Publishing Ltd, s. 429-450. ISBN 9781849541220.
 Seldon A., Snowdon P., *Cameron at 10: The Inside Story 2010-2015*, 2015, William Collins, s. 599-600. ISBN 9780007575510.

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

ÚVOD.....	2
1. VÝVOJ BRITSKÉ IMIGRACE.....	4
2. PŘEDVOLEBNÍ DEBATA V ROCE 2010	6
2.1. LABOURISTICKÁ STRANA	8
2.2. KONZERVATIVNÍ STRANA	11
3. VÝVOJ V LETECH 2010-2015	13
4. PŘEDVOLEBNÍ DEBATA V ROCE 2015	22
4.1. KONZERVATIVNÍ STRANA	23
4.2. LIBERÁLNÍ DEMOKRACIE	25
4.3. LABOURISTICKÁ STRANA	28
4.4. UKIP	30
5. ANALÝZA ZMĚN	32
ZÁVĚR	38
SUMMARY	39
POUŽITÉ ZDROJE	41
SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	44

Úvod

Politickému vývoji a imigraci ve Velké Británii se věnuje mnoho odborníků a byla vydána řada publikací, analyzujících složení britského obyvatelstva. Dále existuje řada dostupné literatury, zpracovávající volby do britského parlamentu a předvolební kampaně jednotlivých politických stran. Ucelenou publikaci, která by analyzovala téma této bakalářské práce, se mi nepodařilo nalézt. Bakalářská práce se bude zabývat otázkou vývoje debaty politických stran v kontextu imigrace v období ve volebních letech 2010 a 2015, přesněji v tomto uvedeném předvolebním období. Práce se nebude zabývat všemi politickými stranami, zaměří se na Konzervativní stranu a Labouristickou stranu, prostor bude věnován také Liberální demokracii a UKIP. Text bude analyzovat debatu konzervativců v kontextu imigrace z pozice opozice před volbami v roce 2010 a její změny před volbami do parlamentu v roce 2015. Tehdy již tato strana do voleb vstupovala jako strana vládní a její pozice byla značně odlišná od situace před několika lety. Časově se tedy bude jednat o předvolební období roku 2010 a 2015. Aktéry budou dvě nejsilnější britské politické strany a práce bude analyzovat změnu a vývoj diskuze především vládnoucí strany konzervativců a jejího předsedy Davida Camerona, ale také Labouristické strany.

Cílem bakalářské práce je důsledně popsat vývoj politické debaty Labouristické strany a konzervativců v otázce imigrace před volbami v roce 2010, kdy ještě Konzervativní strana nenesla zodpovědnost za předchozí volební období a současný stav britské imigrace v kontrastu s výsledky a situací v roce 2015, kdy David Cameron musel reagovat na negativní vývoj imigračních trendů Velké Británie. Bakalářská práce se bude snažit odpovědět na otázku, jestli a jak se změnil přístup Konzervativní strany k tématu imigrace po přesunu z opozice do vládní role, jak se změnil přístup Labouristické strany.

Text bude v první části analyzovat předvolební debatu v roce 2010. Zaměří se na Konzervativní stranu a Labouristickou stranu a jejich přístup k tématu imigrace v politické debatě. Malá část bude věnována také přístupu pozdějšímu koaličnímu partneru – Liberální demokracii. Práce zpracuje vývoj politické diskuze vládnoucí Konzervativní strany mezi lety 2010-2015, kdy strana přistupovala k problému imigrace z pozice vládnoucí strany. Další část se bude zabývat předvolební politickou diskuzí

dvou nejsilnějších politických stran v roce 2015. V kontextu vývoje politického klimatu bude pozornost věnována opět Liberální demokracii a nově také Straně nezávislosti Spojeného království. V poslední části budu především na základě předchozích kapitol analyzovat vývoj politické debaty z pozice vláda / opozice.

Zdroje k danému tématu budou vycházet z předvolebních projevů, volebních programů jednotlivých stran, statistik dostupných z vládních i nevládních institucí a z několika knižních publikací a časopisů.

Mezi takové zdroje patří například kniha *Statistics and Reality: Concepts and Measurements of Migration in Europe, Immigration Policy and the Politics of Immigration: A Comparative Study*. Tato studie si dává za cíl seznámit čtenáře s vývojem migrace v jednotlivých zemích Evropy. Výčet zemí se omezuje jen na migračně nejatraktivnější země, nicméně mě bude nejvíce zajímat několik kapitol o Velké Británii. Téma imigrace je čistě popisného charakteru, nesnaží se problematiku nijak analyzovat, tudíž z této knihy práce čerpá pouze faktické informace.

Volby ve Velké Británii zpracovává několik knižních publikací. Ve své práci budu čerpat z obecného přehledu volebních výsledků v publikacích *The British General Election of 2010* od autorů Dennise Kavanagha a Philipa Cowleyho. Britské politice se věnuje časopis *Parliamentary Affairs*, který vydává po volbách analýzu zahrnující předvolební období a následné vyjednávání. Období koaliční vlády Konzervativní strany a Liberálních demokratů v letech 2010-2015 pomůže zmapovat kniha *The Cameron-Clegg Government: Coalition Politics in an Age of Austerity* nebo *The Conservative-Liberal Coalition, Examining the Cameron-Clegg Government*, které se v menším či větším rozsahu věnují tématu imigrace během funkčního období této koalice.

Období vlády Gordona Browna a období vlády Davida Camerona popisují použité knihy *Brown at 10* a *Cameron at 10* od autorů Anthony Seldon a Guy Lodge respektive od Anthony Seldona a Petera Snowdona.

1. Vývoj britské imigrace

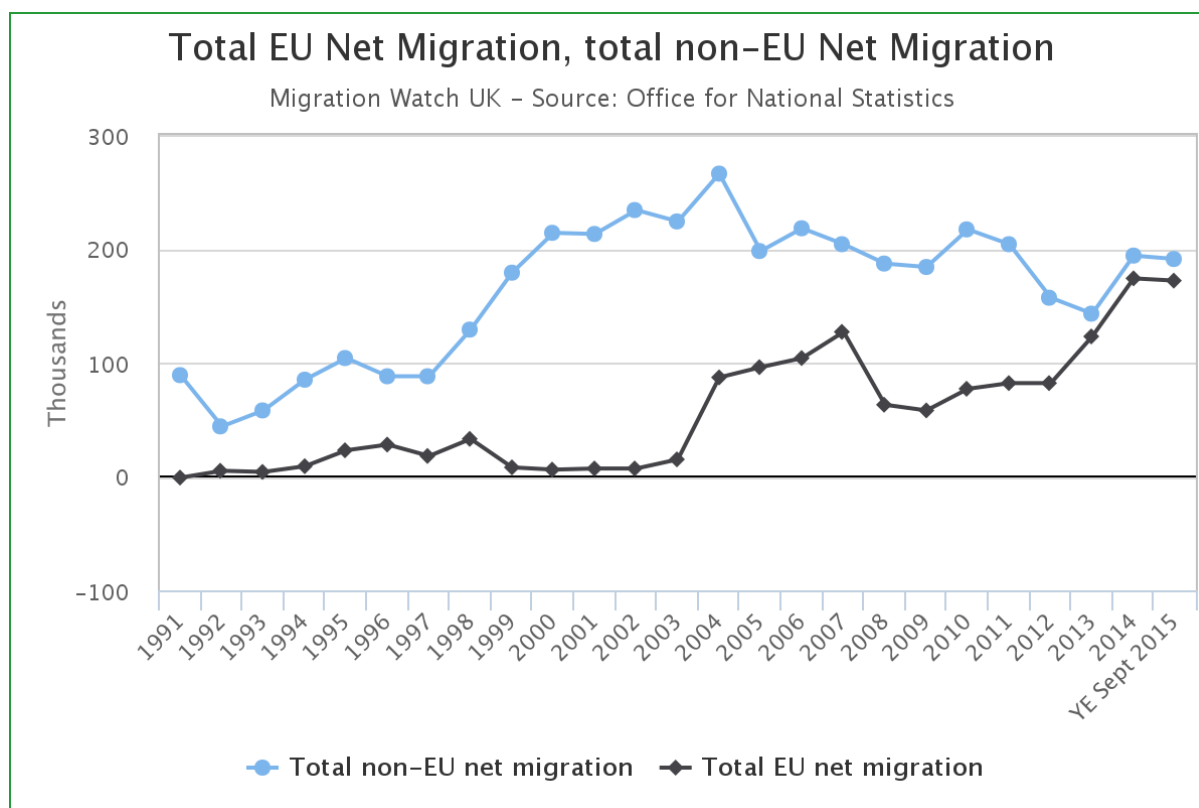
Od devadesátých let minulého století se počet imigrantů na britské půdě prudce zvyšoval. Statistiky think tanku Migration Watch UK uvádí, že do nového tisíciletí vstoupila Velká Británie s podílem 8,8 % populace, která se narodila mimo britské ostrovy, o deset let později to bylo již 13,4 %. V současnosti se uvádí, že tato hodnota dosahuje 13 %.¹ Dle uvedených čísel si můžeme všimnout, že podíl britské populace narozené v zahraničí se za poslední čtvrt století téměř zdvojnásobil. Fenomémem, kterého si můžeme všimnout, je skutečnost, že poměr mezi britskou populací narozenou v EU a mimo Evropskou unii se zmenšuje. Pakliže se zaměříme na období po roce 2004, kdy došlo k zásadnímu rozšíření Evropské unie, dozvíme se, že počet obyvatel narozených v Evropské unii žijících na území Velké Británie byl v roce 2004 1 492 000, zatímco počet takovýchto obyvatel, narozených mimo Evropskou unii, byl 3 741 000. Počet obyvatel narozených mimo Evropskou unii byl tedy dva a půl krát vyšší. O deset let později byly údaje dle britského think tanku Migration Watch UK následující – 3 025 000 obyvatel narozených v Evropské unii a 5 252 000 obyvatel narozených mimo hranice Evropské unie.² Poměr se tedy zmenšoval. Tuto skutečnost si můžeme ilustrovat na grafu 1.1 zveřejněném think tankem Migration Watch UK. V roce 1997, kdy nastoupila k moci Labouristická strana se svojí politikou „Otevřených dveří“, bylo migrační saldo (tedy hodnota, která vznikne odečtením těch, kteří z Velké Británie vycestovali od počtu těch, kteří do Velké Británie přišli) na úrovni kolem 100 000. V té době imigrace ze států mimo Evropskou unii značně převyšovala tu ze států Evropské unie. Od roku 1997 došlo k silnému nárůstu, kdy se migrační saldo ze zemí mimo Evropskou unii během pěti let zdvojnásobilo. Labouristická strana se netajila svou politikou „Otevřených dveří“, která v té době nevyvolávala tolik negativních emocí, jako tomu bylo o několik let později.³ Ve volbách v roce 2005 téma imigrace nebylo tolik viditelné jako ve volbách následujících. Tématu imigrace proto dlouho nebyla věnována ze strany vládnoucí Labouristické strany (před volbami v roce 2010 vedené Gordonem Brownem) dostatečná pozornost, a to se projevilo v následující předvolební kampani.

¹ *Population by Country of Birth*, migrationwatchuk.org, <http://www.migrationwatchuk.org/statistics-population-country-birth>.

² *Ibidem*.

³ *How immigration came to haunt Labour: the inside story*, theguardian, 24.3.2015 dostupné z <http://www.theguardian.com/news/2015/mar/24/how-immigration-came-to-haunt-labour-inside-story>.

Graf 1.1 Roční migrační saldo ze zemí Evropské unie a mimo země Evropské unie.

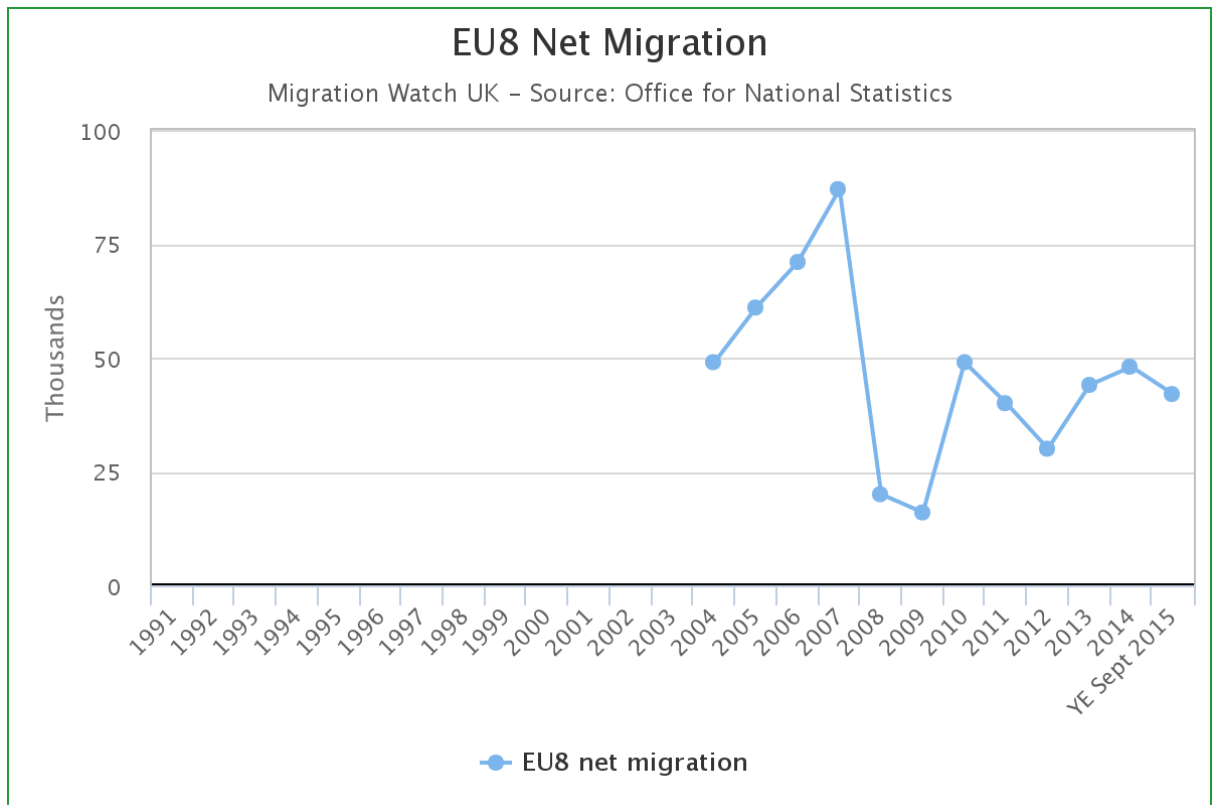
Zdroj: Migration Watch UK⁴

Základní změna vývoje přišla v roce 2004, kdy do Evropské unie přistoupilo 8 nových států. Zatímco většina států Evropské unie nechala svůj pracovní trh pro občany nových států Evropské unie uzavřený po dobu dalších sedmi let, země Velká Británie, Irsko a Švédsko otevřely svůj pracovní trh okamžitě a s přijímáním zahraničních pracovníků neváhaly. Od roku 2004 tak lze vysledovat prudký nárůst imigrace ze zemí Evropské unie – viz graf 1.2. Počáteční imigrační boom vyvrcholil v roce 2007. V roce 2008 následoval prudký pád, který můžeme vysvětlit celosvětovou hospodářskou krizí. V té době začalo téma imigrace silněji rezonovat v britské společnosti. Výzkum zveřejněný mimo jiné v knize *The British General Election of 2010* uvádí, že v letech silné imigrace 2004-2006 došlo k značnému růstu hospodářství. Tento nárůst však nebyl rovnoměrně rozložený ve společnosti, což vedlo k tlaku na nedostatečné sociální služby, imigrace s sebou nesla negativní emoce.⁵

⁴ *Net migration statistics*, Migration Watch UK, dostupné z <http://www.migrationwatchuk.org/statistics-net-migration-statistics>.

⁵ Kavanagh D., Cowley P., *The British General Election of 2010*, s. 32.

Graf 1.2 Migrační saldo ze zemí Evropské unie, které přistoupili v roce 2004.

Zdroj: Migration Watch UK⁶

2. Předvolební debata v roce 2010

Témata před volbami do Dolní sněmovny parlamentu Spojeného království byla různorodá. Po dlouhé době se do popředí dostalo téma imigrace. Mimo témata ekonomická a zahraničněpolitická se strany zaměřovaly i na toto téma. V médiích byly často vedeny diskuze s odborníky, kteří se k tématice vyjadřovali se zvýšenou intenzitou. Zvýšený zájem o toto téma lze vypočítat také z politiky vládnoucí strany, která si začala uvědomovat důležitost subjektu a snažila se reflektovat vývoj nálad ve společnosti opatřeními, která měla získat plusové body pro vládnoucí stranu pár měsíců před volbami.

Před volbami bylo zřejmé, že o místo premiéra se utkají tři nejdůležitější strany. Konzervativní strana čerpala výhody ze své pozice, kdy po dlouhých 13 let mohla kritizovat vládnoucí Labouristickou stranu. Liberální demokraté byli také v opozici,

⁶ *Net migration statistics*, Migration Watch UK, dostupné z <http://www.migrationwatchuk.org/statistics-net-migration-statistics>.

nicméně strana byla opozicí jak vůči vládnoucím labouristům, tak vůči konzervativcům. Zásadní myšlenkou liberálních demokratů bylo nabídnout voličům alternativu ke dvěma hlavním stranám, které se u moci střídají a nejsou schopny dostát potřebným změnám, které země potřebuje ať už v otázce imigrace nebo jiných tématech. Liberálním demokratům se v minulosti podařilo získat hlasy voličů konzervativců a liberálů díky odmítavému postoji vůči válce v Iráku, která se s prodlužující kampaní stávala pro voliče citlivější. Jak si můžeme všimnout z volebního programu strany, válku v Iráku používali liberální demokraté i v předvolebním roce 2010, kdy slibovali mimo jiné lepší organizaci armády a zdrženlivost v případě dalších vojenských akcí. Co se týče imigrace, byl postoj liberálních demokratů podobný labouristům. Jako strana orientovaná na střed politického spektra nezapírá ve většině otázek svůj původ z levicových stran, tedy i politika imigrace se dá zařadit k levostranným. Liberální demokraté navrhovali zachování a rozšíření tehdy čerstvě zavedeného bodového systému imigrace, který omezuje imigraci ze zemí mimo Evropský hospodářský prostor. Jeho rozšíření mělo spočívat v umístění imigrantů do méně zalidněných lokalit Velké Británie, kde jejich povolení pracovat by se vztahovalo přímo na danou lokalitu, jako tomu je v případě Kanady nebo Austrálie. Dalším nápadem liberálních demokratů byla tak zvaná amnestie (i když se tomuto názvu někteří liberální demokraté bránili) pro určitou skupinu nelegálních imigrantů. Tato skupina by zahrnovala ty, kteří jsou ve Velké Británii více nežli 10 let, s čistým trestním rejstříkem.⁷⁸ Silnou zbraní Liberální demokracie byl v roce 2010 její předseda Nick Clegg. Ve Velké Británii se pro oblíbenost předsedy strany vžilo „Cleggmania“ a jeho popularita dosahovala vrcholu.⁹

⁷ Carey S., Geddes A., *Parliamentary Affairs, Less Is More: Immigration and European Integration at the 2010 General Election*, s. 858.

⁸ *Change that works for you*, Liberal Democrat Manifesto 2010.

⁹ Seldon A., Lodge G., *Brown at 10*, s. 450.

2.1. *Labouristická strana*

Labouristé zvítězili ve volbách v roce 1997 a v roce 2010 byli již 13 let u moci. V knize od Anthony Seldona a Guy Lodge Brown at 10 je skvěle popsáno, jak se situace za vlády Gordona Browna vyvíjela, přestože několik let před volbami v roce 2010 začali labouristé zavádět opatření kontrolující migraci a přestože tématu celkově byla ze strany labouristů věnována daleko větší pozornost (než například o pět let dříve v předchozích volbách), neměla strana výhodnou pozici pro konfrontaci s ostatními politickými stranami, zejména pak s konzervativci. V roce 2005 probíhala politická diskuze před volbami odlišně, neboť situace samotné Velké Británie byla odlišná. V roce 2005 zažívalo nejen Spojené království ekonomický růst a pro většinu voličů byla nadcházející ekonomická krize, respektive její následky, nepředstavitelná. Témata byla tedy velmi podobná, nicméně způsob, jak k nim společnost přistupovala, byl odlišný. Vzhledem k ekonomické krizi čelili labouristé silné kritice ze strany opozice v ekonomických otázkách, kdy nastartování ekonomiky bylo zásadním tématem, které bylo následováno tématem imigrace.

New Labour se ve své politice od počátku (vznik New Labour sahá do poloviny devadesátých let dvacátého století) zaměřoval především na sociální témata - vzdělávání, zdravotnictví, kriminalitu nebo zaměstnanost mladých lidí. Až v roce 2005 se začala objevovat v politické debatě strany imigrace.¹⁰ Do Velké Británie od devadesátých let dvacátého století proudilo velké množství imigrantů, toto číslo dosahovalo svého vrcholu během ekonomické krize 2007.¹¹ Labouristé toto téma ignorovali po dlouhou dobu. Jedním z důvodů, proč tématu nebyl věnován dostatečný prostor, je podle Jamese Juppa politická nestabilita tohoto tématu, které bývá velmi emotivně zpracováváno nejrůznějšími médii.¹² Na politické scéně Velké Británie je několik stran, které dokáží vzbudit vášnivou debatu a hrát na nacionální city obyvatelstva, případně (i přes téměř jistý neúspěch v boji o místo předsedy vlády) ukrást velkým stranám potřebné hlasy. New Labour zastával dlouhou dobu tak zvanou politiku „Otevřených dveří“. Tato politika umožňovala velkému množství imigrantů přijet a pracovat ve Velké Británii. New Labour viděl v této politice přínos

¹⁰ Finch T., Goodhart D.: *Immigration under Labour*, IPPR, 2010, s. 3.

¹¹ *Net migration statistics*, Migration Watch UK, dostupné z <http://www.migrationwatchuk.org/statistics-net-migration-statistics>.

¹² Jupp J., *Immigration and Race in the British General Election*, AQ: Australian Quarterly, s. 32.

pro Velkou Británii. Tento přínos byl samozřejmě ekonomického charakteru. Labourista Claude Moraes se zpětně domnívá, že čelní představitelé Labouristické strany viděli v imigraci ekonomický potenciál, ale neuměli se poučit z předchozí zkušenosti s masivní imigrací při změně legislativy vůči obyvatelům Commonwealthu. Dále Claude Moraes dodává, že už Margaret Thatcherová používala slabost Labouristické strany ohledně imigrace ke sbírání politického kreditu. Po čase se stala ekonomika Velké Británie na imigraci do značné míry závislá.¹³ Nezanedbatelným přínosem pro britskou ekonomiku jsou studenti ze zahraničí.

Během let svého vládnutí a s blížícími se volbami si strana začala uvědomovat důležitost imigrace jako politického tématu, které není dostatečně reflektováno vládní politikou. Proto v roce 2008 zavedla bodový imigrační systém, který měl značně omezit počet imigrantů, přicházejících do Velké Británie. V červenci 2009 ještě ministr vnitra Alan Johnson obhajoval otevřenou politiku labouristů směrem k imigraci, s postupem času se ale pozice měnila a před koncem roku 2009 v listopadu veřejně vystoupil na toto téma a uznal, že čísla imigrace jsou velmi vysoká a vláda se na tuto problematiku musí více zaměřit.¹⁴

Bodový systém imigrace se stal hlavním politickým nástrojem v předvolební debatě před volbami v roce 2010. Labouristé tvrdili, že tento nástroj jim umožnil kontrolovat imigraci a dokonce ji od zavedení systému i o několik desítek tisíc snížit. Při práci se statistikami však labouristé nebyli opatrní, což je stálo značný kredit v této oblasti. 31.3. 2010 vystoupil tehdejší ministerský předseda Gordon Brown s proslovem, který se týkal imigrace. Dva měsíce před volbami se jednalo o teprve třetí veřejné vystoupení Gordona Browna na toto téma v předvolebním klání. Ve svém projevu uvedl statistiky, které měly potvrdit klesající hodnotu migračního salda. Použil však dva různé zdroje statistik, kdy každá z institucí, vytvářející tyto statistiky, vycházela z jiných metod výpočtu.¹⁵ Ministr pro imigraci Phil Woolas měl před volbami v médiích dostatečný prostor a snažil se uvést chybně uvedené informace na pravou míru. Opozice se zaměřovala na toto chybné zpracování dat namísto na problém samotný pro potvrzení

¹³ Finch T., Goodhart D.: *Immigration under Labour*, IPPR, 2010, s. 21-23.

¹⁴ Alan Jonson on immigration, Newsnight, BBC, 2.11. 2009, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=xaLUzJt3bqM>.

¹⁵ Gordon Brown on immigration, News, Channel 4, 31.3. 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=SLA7J-Z18kk>.

nekompetentnosti tehdejšího kabinetu. Podobného omylu se dopustil sám ministr pro imigraci Phil Woolas o několik málo dní později, když v rámci předvolebního klání tvrdil, že za poslední rok bylo z Velké Británie deportováno na 64 tisíc přistěhovalců. Liberální demokrat Chris Huhne toto číslo vyvracel a státní televize Channel 4 jeho informace poté ověřila, ministr Woolas do tohoto čísla zahrnul i ty přistěhovalce, kteří se do Velké Británie ani nedostali a jejich příchod byl zamítnut ještě před tím, nežli se na britské ostrovy dostali.¹⁶

V rámci předvolební debaty používali labouristé nejrůznější údaje a statistiky, aby dokázali, že migraci mají pod kontrolou a že ji umí ovládat. Na druhou stranu média používala vládní statistiky, aby vyvrátila tvrzení některých vládních politiků. BBC Today a její moderátor John Humphrys poukazoval na statistiku vydanou Office for National Statistics, která uvádí, že 98,5% nově vytvořených pracovních míst mezi lety 1997 a 2009 bylo obsazeno pracovníky narozenými v zahraničí. Gordon Brown toto číslo odmítl, později se ministr imigrace snažil tato čísla vyvrátit tvrzením, že tato statistika zahrnuje dvojitě počítání jednoho stejného člověka, který vystřídal různá zaměstnání v tomto období. Ekonom Financial Times a ekonomický komentátor BBC Tim Harford, zabývající se těmito statistikami, tyto ministrovy teorie vyvrátil a Labouristická strana opět ztrácela kredit.¹⁷

K tomuto tématu se nejvýrazněji vyjadřovali tehdejší ministr pro imigraci Phil Woolas a tehdejší ministerský předseda Gordon Brown. Oba měli stejnou strategii, která byla značně defenzivního charakteru. V rozhovorech a debatách často brání dosažené výsledky a musejí čelit kritice opozice. Samotní politici ctí volební program, ve kterém se na necelé jedné stránce (celý volební program má 76 stran) zpracovává téma imigrace. Ve volebním programu se dočteme opět o dosažených úspěších labouristů.¹⁸ Labouristická strana se vůbec nezabývala omezením imigrace z Evropské unie.

¹⁶ *Chris Huhne on Phil Woolas' stats*, News, Channel 4, 15.4. 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=jcpuil0gNnk>.

¹⁷ *More or Less: ElectionWatch*, Today, BBC Radio 4, 8.4. 2010, dostupné z http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/8575001.stm.

¹⁸ *A future fair for all*, The Labour Party Manifesto 2010.

2.2. *Konzervativní strana*

Konzervativní strana na rozdíl od labouristů není zatížena přijímáním nedostatečné legislativy v nedávné minulosti. Sama strana z opozice kritizovala politiku “Otevřených dveří” a pozdější liberálnost politiků Labouristické strany v otázce imigrace. Volební program Konzervativní strany řeší imigraci také na jedné textové straně (z celkových 131 stran). Na rozdíl od labouristů se konzervativci zaměřují na konkrétní problémy, které v imigrační politice vidí. Navrhují také několik konkrétních řešení těchto situací. Volební program například uvádí, že chce strana zavést limit na počet imigrantů přicházejících z oblastí mimo Evropskou unii. Tento limit by měl dle manifestu a slov samotných konzervativců přivést počty imigrantů na čísla z let devadesátých minulého století - desítky tisíc, nikoliv stovky tisíc imigrantů ročně.¹⁹ Čísla se samozřejmě týkají migračního salda.

Nejvýraznější postavy politické diskuze byly v případě konzervativců předseda strany David Cameron a stínový ministr pro imigraci Damian Green. Damian Green měl možnost před blížícími se volbami konfrontovat se zvýšenou intenzitou svůj protějšek v několika diskuzích. Stejně jako David Cameron vycházel z manifestu, který strana vydala. V diskuzích s ministrem pro imigraci Philem Woolasem často napadal neefektivitu opatření omezujících imigraci. Vadila mu především vysoká čísla migračního salda, kterých se dosáhlo za vlády Labouristické strany, a tato čísla přisuzoval právě vládě. Na druhou stranu v případě poklesu migračního salda neviděl za touto změnou politiku vlády, nicméně klesající atraktivitu země jako cílové destinace z důvodů celosvětové ekonomické krize.²⁰ Podle údajů dostupných na Eurostatu se můžeme dozvědět, že se jednalo o celoevropský trend, kdy ekonomická krize snížila počty imigrantů ve většině oblíbených destinací (Francie, Německo, Irsko,...).²¹

V diskuzích mezi Philem Woolasem a Damianem Greenem vždy padaly stejné argumenty. Opozice obviňovala vládu z neadekvátního přístupu k problematice. Na otázku ohledně zmíněného limitu pro imigranty Damian Green nedokázal odpovědět

¹⁹ INVITATION TO JOIN THE GOVERNMENT OF BRITAIN, THE CONSERVATIVE MANIFESTO 2010.

²⁰ Gordon Brown on immigration, News, Channel 4, 31.3. 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=SLA7J-Z18kk>.

²¹ Crude rate of net migration plus adjustment, eurostat, dostupné z <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdde230&plu gin=1>.

a po dobu předvolební kampaně strana oddalovala uvedení konkrétního čísla, na čemž novináři, ale také političtí oponenti, trvali. Damian Green také ve státní televizi slíbil, že za případné vlády konzervativců bude počet imigrantů přicházejících do Velké Británie snížen pod současné hodnoty s cílem přiblížit se číslům ze začátku devadesátých let dvacátého století.²²

Konzervativci také kritizovali přístup vlády k novým členským zemím Evropské unie, kdy většina západních zemí zavedla přechodné období pro občany nových členských států, aby nezahltili pracovní trh starých členských zemí. Velká Británie takové přechodné období nezavedla a polská imigrace se stala velmi výraznou. Zatímco Damian Green se prezentoval nejčastěji jako oponent Phila Woolase, David Cameron svůj prostor nejlépe využil v předvolebních televizních debatách. Televizní debata vůdců nejsilnějších politických stran se konala v roce 2010 poprvé a David Cameron k ní přistoupil mírně odlišně od svých protikandidátů. Snažil se co nejvíce zapůsobit na diváky. V televizních debatách vystupoval s pochopením pro problémy obou skupin – imigrantů i Britů. Divák se v televizních debatách o imigraci nedozvěděl nic nového, i když otázka imigrace byla první položenou otázkou v první televizní debatě politických leaderů. David Cameron opakovaně uváděl zavedení limitu pro přistěhovalce, číslo ale ani před volbami neuvedl, i když ho k tomu jeho oponenti vyzývali. David Cameron v televizních debatách obhajoval imigraci a vyzdvihoval každého, kdo do Velké Británie imigruje a podílí se na jejím růstu, na druhou stranu trval na limitu.²³ Konzervativci také nenavrhovali omezení imigrace z Evropské unie.²⁴

²² *Phil Woolas and Damian Green on immigration*, Newsnight, BBC, 2.11. 2009, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=jNgo2Xv0c0o>.

²³ *Election 2010: Gloves off in second leaders' debate*, Sky News, 22.4 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=OBSletAakzM>.

²⁴ *Conservative manifesto: 2010 general election party policy*, telegraph.co.uk, 13.4.2010, dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/news/election-2010/7165000/conservative-manifesto.html>.

3. Vývoj v letech 2010-2015

Volby v roce 2010 skončily pro labouristy porážkou. 6. května 2010 odevzdalo ve volbách do Dolní sněmovny Spojeného království 36,1 % voličů svůj hlas Konzervativní straně. Labouristé pod vedením Gordona Browna získali 29 % hlasů. Na třetím místě se umístili Liberální demokraté s 23 % hlasů. Za těmito stranami se co do počtu obdržených hlasů umístila pravicová Strana nezávislosti Spojeného království (UKIP) s 3,1 %, Skotská národní strana (SNP) a Strana zelených (Green). Stejně tak dopadly lokální volby v tomto roce. Zaměříme-li se na imigrační politiku jednotlivých stran a vezmeme-li v potaz imigraci jako jedno z nejdůležitějších témat těchto voleb, nejlépe oslovili své voliče konzervativci. Ti se rozhodli pro vytvoření koalice se stranou liberálních demokratů, se kterými byl připraven vyjednat také Gordon Brown. Představy Konzervativní strany a strany liberálních demokratů se v předvolebním klání značně lišily. Vzhledem k rozložení sil v parlamentu bylo zřejmé, že tomuto tématu bude nový ministerský předseda David Cameron věnovat velkou pozornost, a tudíž bude sledovat politiku konzervativců, která byla představena v předvolebním maratonu. Jak si všimají autoři Rebecca Partos a Tim Bale, Liberální demokracie měla pozici náročnou a nepodařilo se jí do koaličního ujednání dostat svou imigrační politiku, podařilo se jim prosadit jen dílčí body.²⁵ V koaličním dokumentu je imigraci věnována krátká samostatná kapitola. Strany se shodly na – zavedení limitu pro ekonomické migranty ze zemí mimo Evropskou unii; ukončení detence dětí v rámci imigračního procesu; vytvoření pohraniční policie, která se bude věnovat důslednější kontrole imigrace na hranicích; zavedení kontroly emigrujících obyvatel; v případě přijetí státu do Evropské unie zavedení přechodné doby před uvolněním pracovního trhu pro občany takové země; zamezení zneužívání studentských víz pro vstup do země.²⁶ Strany předpokládaly, že dojde ke snížení počtu studentů o 40 %.²⁷

V nově vzniklé vládě se úřadu ministra pro imigraci ujal dříve stínový ministr pro imigraci konzervativec Damian Green. Hned po volbách museli konzervativci čelit rostoucímu migračnímu saldu. Damian Green tohoto trendu využil k nařknutí bývalé

²⁵ Lee S., Beech M., *The Conservative-Liberal Coalition, Examining the Cameron-Clegg Government*, s. 102.

²⁶ *The Coalition: our programme for government*, gov.uk, dostupné z https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/78977/coalition_programme_for_government.pdf.

²⁷ Lee S., Beech M., *The Cameron-Clegg Government: Coalition Politics in an Age of Austerity*

vlády, která se v předvolebním klání opírala o tvrzení, že migrační saldo klesá a že má tehdejší vláda imigraci pod kontrolou. Damian Green označoval současnou situaci za pozůstatek neaktivnosti předchozí vlády labouristů a předchozí pokles za důsledek celosvětové ekonomické krize.²⁸ Naopak v roli stínového ministra pro imigraci za Labouristickou stranu se předchůdce Damiana Greena Phil Woolas vyjadřuje k tehdejší situaci po volbách pozitivně. Nevidí značný nárůst migračního salda a trvá na tom, že se nejednalo o politiku „Otevřených dveří“ v tom smyslu, jak ji prezentují konzervativci a media. Při dotazování státní televizí Sky News Phil Woolas přiznává, že Labouristická strana začala imigrační politiku řešit pozdě. Respektive že k tématu přistupovala z čistě ekonomického pohledu, kdy imigrace je pro britskou ekonomiku důležitým faktorem. Labouristická strana tak opomněla sociální dopady nekontrolované imigrace.²⁹

Předvolební sliby se David Cameron pokoušel dodržovat, a to přesto, že liberální demokraté nesouhlasili s některými opatřeními, které chtěli konzervativci zavádět. Na otázku v pořadu Question Times státní televize BBC, zdali se daří naplňovat předsevzetí Davida Camerona, odpověděl bývalý předseda liberálních demokratů Lord Ashdown negativně. Údajně právě kvůli liberálním demokratům, kteří zaujímají vůči imigraci do Velké Británie liberální přístup a respektují hlas podnikatelského sektoru, který kvalifikovanou pracovní sílu ze zahraničí vyžaduje.³⁰

5. května 2011 se ve Velké Británii konaly místní volby, které vyhrála Konzervativní strana následována labouristy a liberálními demokraty. Několik málo dní před volbami měl David Cameron rozsáhlý proslov na téma imigrace. 14. dubna 2011 tak ministerský předseda vyjmenoval nedostatky předchozí vlády, které označoval za příčinu vzestupu popularity populistických a extrémistických stran.³¹ David Cameron tvrdil, že Labour se obával otevřít téma imigrace a přistoupit k němu tvrději, protože by mohla strana být nařknuta z rasismu, apeloval na integraci imigrantů a opět opakoval cíl svého kabinetu – snížit migrační saldo na desítky tisíc namísto dosavadních sta tisíc. Na druhou stranu ministerský předseda vyzdvihl některá pozitiva imigrace – zmínil školy a nemocniční zařízení, která jsou plná odborníků ze zahraničí. Vzhledem k nadcházejícím

²⁸ *Newsnight*, BBC, 26.8. 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=58JxWY2PKas>.

²⁹ *Sky News*, 27.9. 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=VH9kngBnArM>.

³⁰ *BBC's Question Time*, BBC 25.11. 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=UBVyKVFVy2I>

³¹ Ve volbách do Dolní sněmovny v roce 2010 získal UKIP o necelé procento hlasů více nežli o pět let dříve.

místním volbám si vzpomněl také na lokality, kde dochází k problémům s integrací nově příchozích obyvatel ze zahraničí. Tyto problémy mají dle předsedy konzervativců často původ v nedostatku jazykových schopností přistěhovalců. Přitom nově vzniklá koaliční vláda konzervativců a liberálních demokratů několik týdnů po zvolení zrušila jeden z příspěvků imigrantům k začlenění s tím, že priority vlády jsou omezení imigrace a nikoliv podpora masivní imigrace.³² David Cameron ve svém proslovu prohlásil, že není možné plně kontrolovat imigraci z několika důvodů – 1. Imigrace z Evropské unie nemůže být kontrolována; 2. Nelegální imigrace nemůže být započítávána do statistik, neboť není prakticky možné ji plně kontrolovat; 3. Imigrace do Spojeného království je vysoká, neboť Britové nechtějí vykonávat určitý typ prací, který zde vykonávají cizinci.³³ Ti ve Velké Británii vykonávají tyto práce i přes existenci bodového systému, který zavedla předchozí labouristická vláda. V rámci tohoto systému dle Davida Camerona i přes nároky na kvalifikaci občané jiných států až z jedné třetiny vykonávají nekvalifikované profese.³⁴

David Cameron nebyl jediný, kdo se v předvolebním období vyjadřoval k tématu hlasitěji než obvykle. Stejně tak jednal místopředseda vlády Nick Clegg z Liberálně demokratické strany nebo nově zvolený předseda labouristů Ed Miliband. Ed Miliband po svém zvolení prohlásil, že si je vědom nedostatků, které měla předchozí vláda labouristů. Labouristická strana v tomto období zvolila defenzivní strategii. Ed Miliband i další straníci si přiznávali, že uchopili téma imigrace špatně a nesou tak následky za tehdejší počty migračního salda, které dosahovalo v roce 2011 svého vrcholu.³⁵ Taková byla strategie opoziční Labouristické strany. Objevovaly se však hlasy zevnitř strany, ale i z řad odborné veřejnosti, že skutečná situace (v komunitách a na pracovním trhu) nebyla důsledkem imigrace během předchozí vlády tak špatná, jak se z projevů předsedy labouristů mohlo zdát. Ed Miliband ve svých projevech na téma imigrace přiznával, že labouristé špatně přistoupili k celému tématu imigrace, a to zejména tím, že ztratili kontakt s pracujícím obyvatelstvem, kterému vznikala na trhu

³² *Fund to ease impact of immigration scrapped by stealth*, theguardian, 6.8.2010, dostupné z <http://www.theguardian.com/uk/2010/aug/06/fund-impact-immigration-scrapped>.

³³ *David Cameron's speech on UK immigration*, Sky News, 14.4.2011, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=wBi7uWzocLU>.

³⁴ *Immigrants who fail to integrate have created 'discomfort', says Cameron*, theguardian.com, 14.4.2011, dostupné z <http://www.theguardian.com/politics/2011/apr/14/immigrants-fail-integrate-discomfort-cameron>.

³⁵ *Ed Miliband's speech*, Sky News, 22.6. 2012, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=M94oaO5X4YQ>.

konkurence a vláda se pouze zaměřovala na ekonomický růst celé země jako celku. Tím byl vyvíjen tlak na příjmy obyvatel zastávajících méně kvalifikované profese. Ed Miliband zastával názor, že se konzervativcům nepodaří splnit slibované snížení migračního salda na desetitisíce. Nabídka jeho řešení spočívala v ochraně mezd a podpory školení vlastních občanů, aby nebylo třeba hledat tak velké množství pracovní síly v zahraničí.³⁶ Je otázkou, do jaké míry byla ovlivněna zaměstnanost a platy Britů po větších migračních vlnách, neboť statisticky se mzda v oblastech s vysokou mírou imigrace nevyvíjela jinak, nežli v oblastech imigrací skoro nedotčených, jak uvádí Jonathan Portes z National Institut of Economic & Social Research.³⁷

Nejvýraznějším obdobím, které zvýšilo imigraci do Velké Británie, byl vstup nových členských zemí do společného evropského prostoru. Velká Británie se obávala masového přílivu přistěhovalců z nově přistoupivších zemí – Bulharska a Rumunska. Politici zejména z Konzervativní strany proto přicházeli s různými návrhy. Jedním z návrhů bylo zavedení kauce pro nově příchozí občany z rizikových zemí. Těmito zeměmi byly právě Bulharsko a Rumunsko. K takovému opatření však nedošlo. Tehdejší ministr pro imigraci Mark Harper nevedl konkrétní částku, která by měla tuto imigraci omezovat. Mark Harper nahradil Damiana Greena na pozici ministra pro imigraci v roce 2012 a setrval na svém místě do roku 2014, kdy podal demisi. Zaměstnával totiž imigranta, který legálně na území Velké Británie pracovat nemohl. Podobnou strategii měl Damian Green, který navrhoval finanční limit, který by musel konkrétní imigrant splňovat, aby se mohl trvale usadit ve Velké Británii. Tento limit měl být nastaven na 31 tisíc liber ročně. Tím chtěl Damian Green odlišit ty, kteří přispívají hospodářství Velké Británie a ti, kteří přispívají málo. Opět nedošlo k zavedení takové hranice. Ta by se navíc týkala zejména přistěhovalců ze zemí mimo Evropskou unii.

V rámci Evropské unie se Konzervativní strana obávala nárůstu imigrace z zemí Bulharska a Rumunska, které vstoupily do Evropské unie v roce 2007, ale přístup k pracovním trhům států Evropské unie (a tedy i Velké Británie) jim měl být umožněn

³⁶ Ibidem.

³⁷ *Right to reply: The impact of immigration on the labour market*, The Spectator, 1.9.2011, dostupné z <http://blogs.spectator.co.uk/2011/09/right-to-reply-the-impact-of-immigration-on-the-labour-market/>.

od začátku roku 2014. Ministerský předseda David Cameron vystoupil v březnu roku 2013 s proslovem, který se věnoval imigraci v kontextu nadcházejících lokálních voleb, ale také ve spojitosti s ukončením omezení pro občany Bulharska a Rumunska. Ve svém projevu vyřkl ideu, že nikdo nemůže nárokovat ze systému sociálního zabezpečení, pakliže do něj v minulosti nepřispíval. Bez pojmenování tím David Cameron narážel na Bulharsko a Rumunsko, neboť veřejnost se obávala nárůstu imigrace a využívání sociálního systému Velké Británie obyvateli těchto dvou států. Dále předseda Konzervativní strany přišel s dalšími opatřeními, která měla omezit imigraci do Velké Británie – důraznější postihy pro zaměstnavatele, kteří zaměstnávají imigranty bez legálních dokumentů, omezení přístupu těmto imigrantům k řidičským průkazům, finančním službám,...³⁸

Povolení obyvatelům Bulharska a Rumunska pracovat bez omezení ve Velké Británii bylo vodou na mlýn straně UKIP, která využívala předchozího přístupu Labouristické strany, což mělo za následek silný nárůst imigrace z nově přistoupivších zemí Evropské unie v roce 2004. Strana UKIP použila odhad think tanku Migration Watch UK, který předpokládal nárůst imigrace z Bulharska a Rumunska po uvolnění režimu o 50 000. Apelování na národnostní nótu přineslo straně UKIP mnoho bodů v následujících volbách do Evropského parlamentu, a to přesto, že ve skutečnosti nedošlo v prvním roce k tak náhlému zvýšení přistěhovalců z Bulharska a Rumunska, právě naopak. V prvním čtvrtletí roku 2014 se počet zaměstnaných Bulharů a Rumunů ve Velké Británii snížil o 4 000 na úroveň 140 000.³⁹

Důležitou událostí během vlády Konzervativní strany a Liberální demokracie byly volby do Evropského parlamentu v roce 2014. Ve stejném roce se konaly také lokální volby, ve kterých vyhráli labouristé a porazili konzervativce.⁴⁰ V případě voleb do

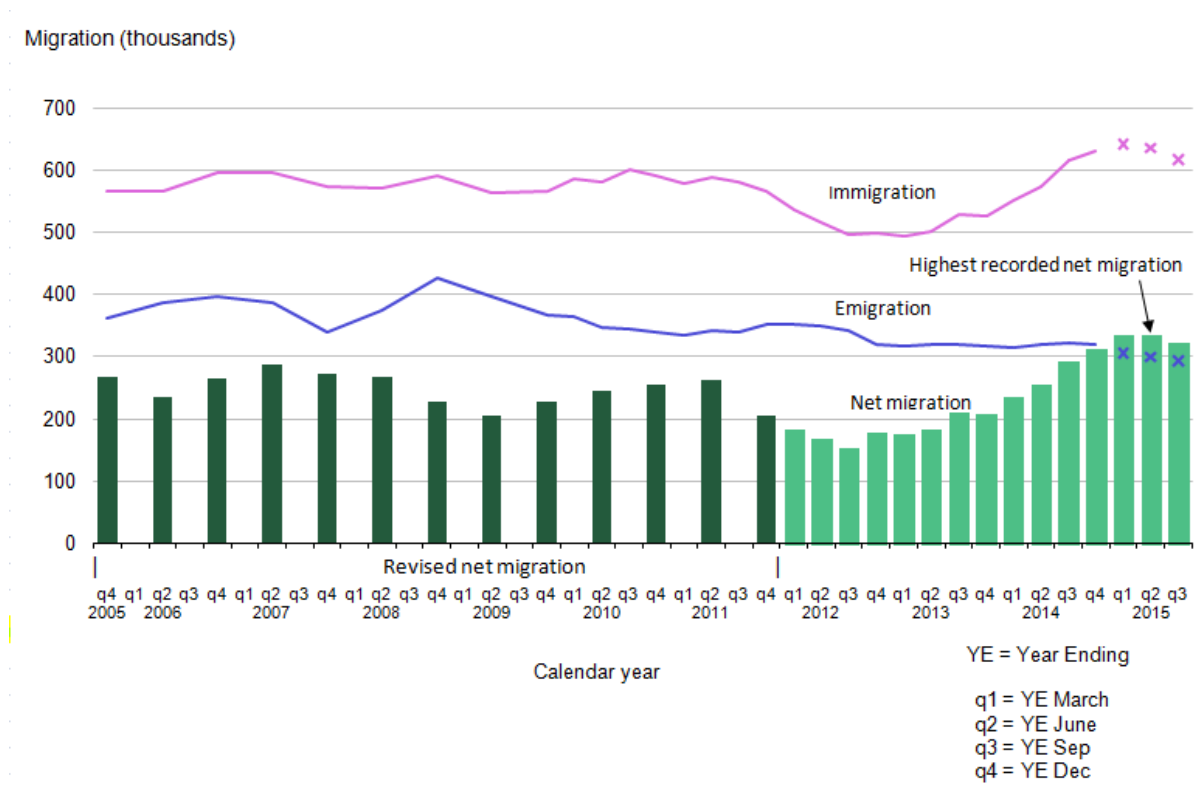
³⁸ *David Cameron announces crackdown on immigrants*, telegraph.co.uk, 25.3.2013, dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/immigration/9952449/David-Cameron-announces-crackdown-on-immigrants.html>.

³⁹ *Romanian and Bulgarian migration: Ukip urged to apologise over immigration 'lies and rhetoric'*, independent.co.uk, 14.5.2014, dostupné z <http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/number-of-romanian-and-bulgarian-workers-in-uk-down-since-visa-restrictions-lifted-at-start-of-year-9367046.html>.

⁴⁰ *Local elections results 2014: Full list of how Ukip, Labour, the Tories and Lib Dems have performed*, independent.co.uk, 23.5.2014, dostupné z <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/full-list-of-local-election-results-9422609.html>.

Evropského parlamentu Labouristická strana také porazila Konzervativní stranu.⁴¹ Koaliční liberální demokraté si uvědomovali svoji pozici, kdy vláda čelila silnému tlaku z důvodů rostoucí imigrace a zvyšujícího se odporu proti Evropské unii. Populistické strany, zejména UKIP, nabíraly na popularitě a liberální demokraté se svojí politikou intenzivnější integrace do Evropské unie potřebovali přesvědčit voliče o správnosti svého přístupu. Nejen proto Nick Clegg vyzval předsedu Strany nezávislého Spojeného království Nigela Farage k debatě. Tato debata nebyla jen debatou vedoucí k získání hlasů před volbami do Evropského parlamentu, ale také měla posloužit ke zviditelnění Liberální demokracie před volbami do Dolní komory Parlamentu Spojeného království o rok později. Tomuto se bude věnovat následující kapitola. Liberální demokraté ve volbách do Evropského parlamentu propadli a získali pouze jedno křeslo (o deset méně nežli v předchozích volbách). Vítěznou stranou byla UKIP, která získala 26,6 % hlasů následovaná labouristy pod vedením Eda Milibanda. Konzervativci byli třetí.

Graf 3.1 Vývoj migračního salda v letech 2005-2015.

Zdroj: Office for National Statistics⁴²

⁴¹ UK European election results, bbc.com, dostupné z <http://www.bbc.com/news/events/vote2014/eu-uk-results>.

⁴² Migration Statistics Quarterly Report: February 2016, Office for National Statistics, 25.2.2016, dostupné z

Na přiloženém grafu 3.1 můžeme vidět stav imigrace mezi lety 2005 až 2015. Pro účely této práce bude použito především období mezi lety 2010 až 2015, kdy byla u moci koalice Konzervativní strany a Liberálních demokratů. Graf zobrazuje mírný pokles od roku 2011, kdy se podařilo snížit migrační saldo na jeho minimum v poslední dekádě. Ve třetím čtvrtletí roku 2012 tak bylo migrační saldo na úrovni necelých 180 000 oproti hodnotě necelých 260 000 v době, kdy vláda Davida Camerona začala úřadovat. Jak toho nový kabinet docílil? Po převzetí moci konzervativci spolu s Liberální demokracií zavedli limit na ekonomické migranty ze zemí mimo Evropskou unii. Tento limit byl nastaven v červnu roku 2010 na 24 100. Další rok byl permanentně snížen na 21 700 imigrantů ročně.⁴³ Opozice, ale také koaliční partner a ministr obchodu Vince Cable z Liberální demokracie, se obávala negativního dopadu na ekonomiku v případě nemožnosti vybírat si vzdělané zaměstnance ze zahraničí.⁴⁴ Tento svůj názor prezentovaly obě strany, Liberální demokraté a Labouristická strana, již v předvolebním klání. Během volebního období vlády Davida Camerona se k nim přidali také někteří poslanci Konzervativní strany – například Mark Field. Ten označil politiku Davida Camerona jako účelově namířenou proti UKIP s tím, že limit pro ekonomické migranty ze zemí mimo Evropskou unii poškozují nebo přímo zpomalují hospodářský vývoj země.⁴⁵ Dalším důvodem, proč dosáhlo v tomto období migrační saldo nejnižších hodnot, byl nižší počet vydaných víz za účelem studia. Velká Británie vydala o 9 % méně víz nežli v předchozím roce. Jen pro ilustraci, studenti se na Britské imigraci v roce 2012 podíleli počtem 206 814.⁴⁶

Od nejnižšího bodu v roce 2012 migrační saldo už jen rostlo. Důvodem může být dobrý hospodářský růst Velké Británie, neuspokojivá situace v eurozóně a v neposlední řadě vstup Bulharska a Rumunska do Evropské unie, respektive konec přechodného

<http://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/migrationstatisticsquarterlyreport/february2016>.

⁴³ *UK government agrees on skilled migration cap*, [bbc.com](http://www.bbc.com/news/uk-politics-11816979), 23.11.2010, dostupné z <http://www.bbc.com/news/uk-politics-11816979>.

⁴⁴ *Number 10 attacks Vince Cable over immigration cap claims*, [telegraph.co.uk](http://www.telegraph.co.uk/finance/economics/8009872/Number-10-attacks-Vince-Cable-over-immigration-cap-claims.html), 18.9.2010, dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/finance/economics/8009872/Number-10-attacks-Vince-Cable-over-immigration-cap-claims.html>.

⁴⁵ *Scrap immigration cap, Tory MP tells Cameron*, [theguardian.com](http://www.theguardian.com/uk-news/2014/mar/25/scrap-immigration-cap-tory-mp-mark-field-tells-cameron), 25.3.2014, dostupné z <http://www.theguardian.com/uk-news/2014/mar/25/scrap-immigration-cap-tory-mp-mark-field-tells-cameron>.

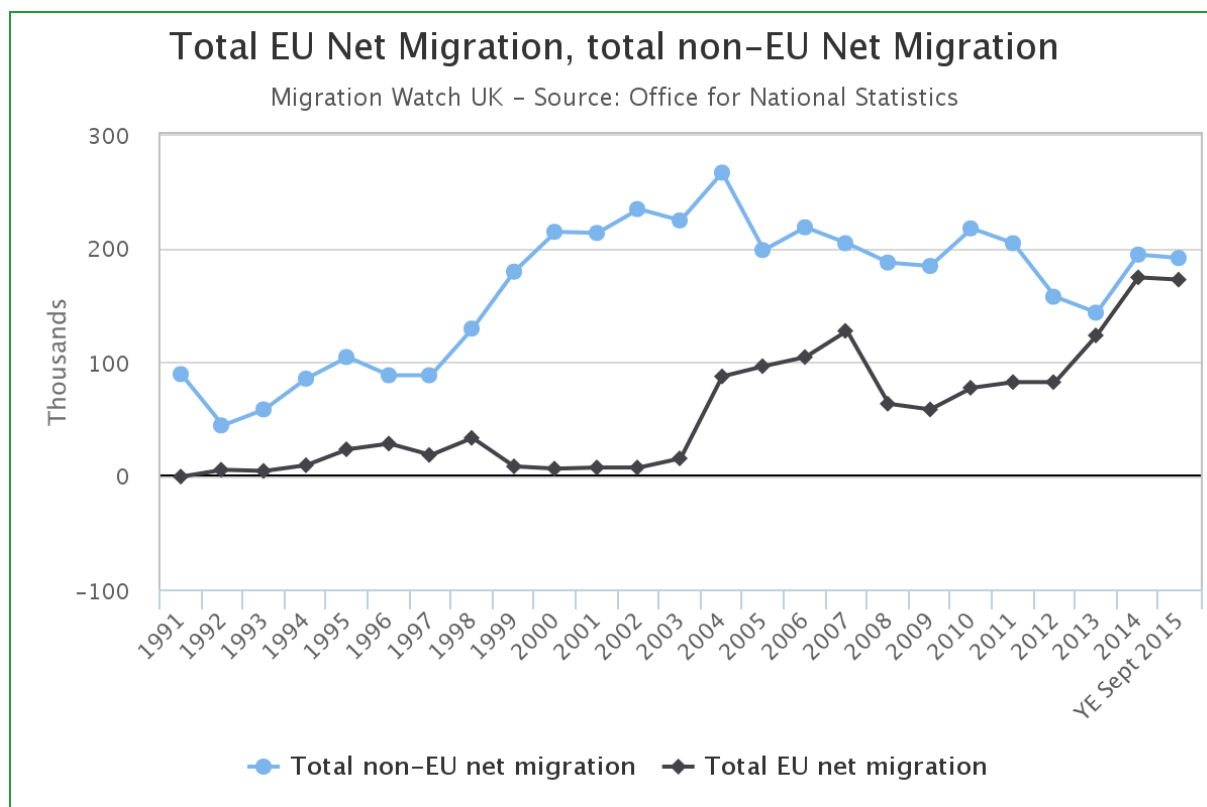
⁴⁶ *Net migration to the UK falls by a third*, [telegraph.co.uk](http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/immigration/10075761/Net-migration-to-the-UK-falls-by-a-third.html), 23.5.2013, dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/immigration/10075761/Net-migration-to-the-UK-falls-by-a-third.html>.

období v roce 2014, kdy občané těchto zemí nemohli svobodně pracovat v zemích Evropské unie.

Podívejme se na strukturu imigrace (zobrazená data budou odkazovat na migrační saldo, které je z větší části měněno právě narůstající imigrací). Rozdělení imigrace a migračního salda na to, které pochází ze zemí Evropské unie a to, které pochází ze zemí mimo Evropskou unii je v našem případě důležité. Na základě vývoje imigrace a migračního salda ze zemí Evropské unie bychom mohli vysvětlit změnu přístupu k imigrační otázce, ke které došlo ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014 a později ve volbách do Dolní sněmovny britského parlamentu v roce 2015. Této změně přístupu jednotlivých stran se budu věnovat později, především při studování přístupu protievropské UKIP a také vládnoucí Konzervativní strany.

Zatímco migrace ze zemí mimo Evropskou unii do roku 2013 klesala a až později zaznamenala opětovný nárůst, migrační saldo ze zemí Evropské unie nepřestávalo růst až do roku 2014 (viz graf 3.2).

Graf 3.2 Roční migrační saldo ze zemí Evropské unie a mimo země Evropské unie.

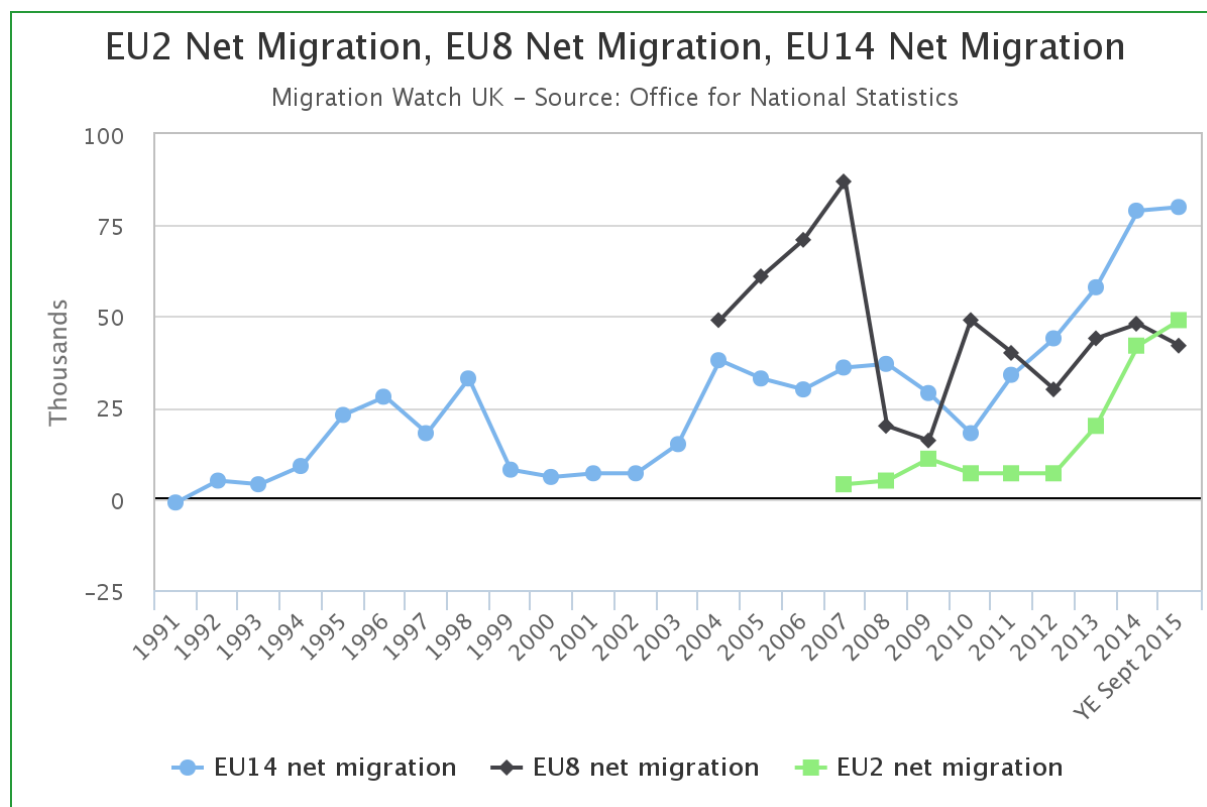
Zdroj: Migration Watch UK⁴⁷

⁴⁷ Net migration statistics, Migration Watch UK, dostupné z <http://www.migrationwatchuk.org/statistics-net-migration-statistics>.

Na dalším grafu 3.3 jsou zobrazeny státy EU2 – tedy Bulharsko a Rumunsko, EU8 – státy připojené k Evropské unii po roce 2004 a EU14 – původní státy Evropské unie. Bulharsko a Rumunsko je součástí Evropské unie od roku 2007, nicméně plný přístup k pracovnímu trhu Velké Británie mají tyto země od začátku roku 2014. Na přiloženém grafu můžeme vidět, že prudký nárůst migračního salda začal v roce 2012, tedy ještě před uvolněním omezení. Svého vrcholu dosahovalo migrační saldo z Bulharska a Rumunska v roce 2015, kdy se dostalo na úroveň 50 000.

Imigrace ze států, které se připojily k Evropské unii v roce 2004, výrazně klesla v době ekonomické krize. Poté mírně vzrostla, aby od roku 2010 klesala až do zmiňovaného roku 2012, kdy došlo k celkovému nárůstu migračního salda. Zajímavým fenoménem je nárůst imigrace ze zemí původní Evropské unie. Jak ukazuje graf 3.3, od roku 2010 se migrační saldo Velké Británie zvyšovalo a do voleb v roce 2015 se ztrojnásobilo.

Graf 3.3 Migrační saldo zemí Evropské unie.

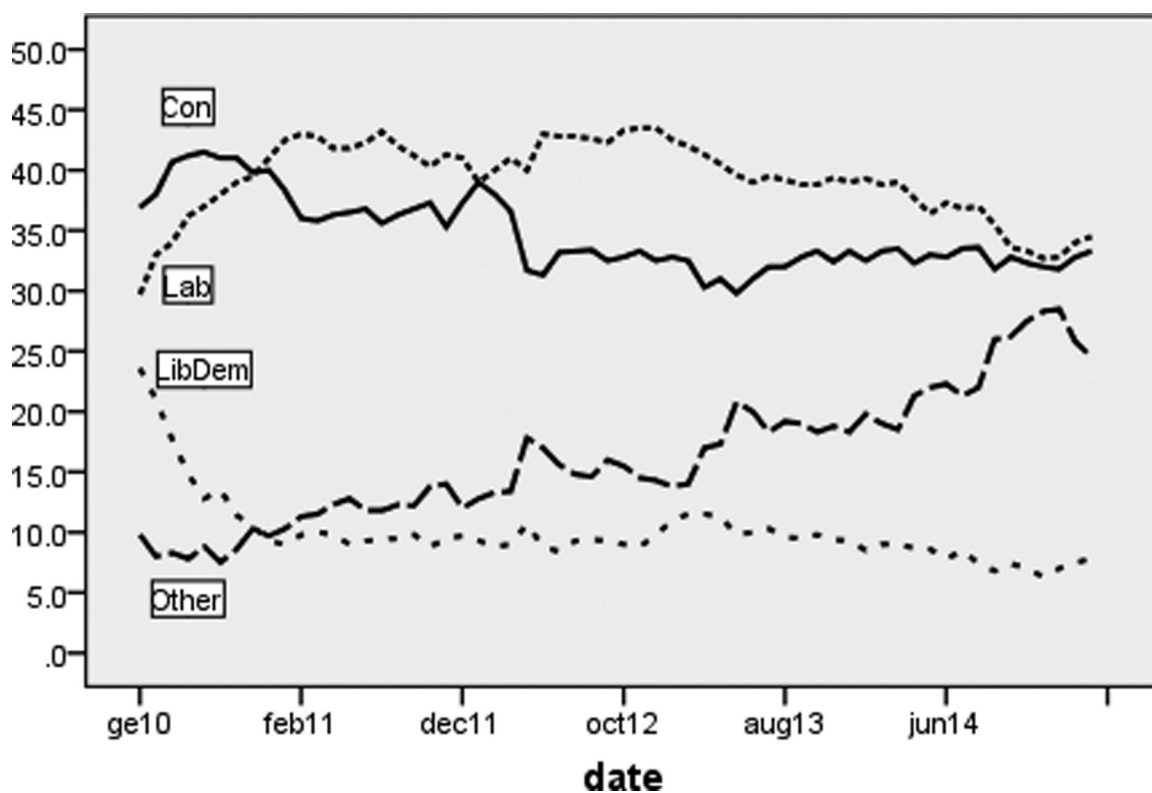
Zdroj: Migration Watch UK⁴⁸

⁴⁸ *Net migration statistics*, Migration Watch UK, dostupné z <http://www.migrationwatchuk.org/statistics-net-migration-statistics>.

4. Předvolební debata v roce 2015

Volby v roce 2015 probíhaly odlišně, nežli o pět let dříve. Situace byla nová v několika aspektech. Vládnoucí Konzervativní strana čelila před volbami v roce 2015 jiným výzvám než Labouristická strana v minulém předvolebním období. Ekonomice se dařilo, ekonomický úspěch doprovázel růst imigrace do Velké Británie. To dávalo prostor mladým stranám jako UKIP prosadit se. Labouristická strana se dokázala brzy rehabilitovat a po neúspěchu ve volbách v roce 2010 byla dle průzkumů veřejného mínění oblíbenější než Konzervativní strana, a to již v roce 2011 – viz graf 4.1.

Graf 4.1 Oblíbenost politických stran v letech 2010-2015.

Zdroj: Parliamentary Affairs⁴⁹

Před volbami v roce 2015 byla dle průzkumů veřejného mínění zobrazených v grafu 4.1 Labouristická strana populárnější nežli Konzervativní strana a měla silnou šanci na úspěch. Dle článku Davida Denvera v Parliamentary Affairs, *The Result: How Britain Voted* byly volby v roce 2015 jedny z nejvíce nepředvídatelných v poslední době.⁵⁰

⁴⁹ Denver, D., Parliamentary Affairs, *The Result: How Britain Voted*, s. 6.

⁵⁰ Ibidem, s. 5.

Všechny strany také zvolily odlišnou strategii co se rozsahu předvolební kampaně týče. Politické strany se snažily reprezentovat svoje ideály během celého volebního období 2010-2015, zatímco kampaň samotná trvala jen krátce. Imigrace zůstala v předvolebním období v roce 2015 výrazným tématem. David Denver ve svém článku v *Parliamentary Affairs* použil výzkum veřejného mínění z portálu YouGov, který ukazuje, že mezi tři nejdůležitější témata zařadili respondenti ekonomiku (52%), imigraci (51%) a národní zdravotní službu (35%).⁵¹ Na několika dalších stranách bude popsáno, jak jednotlivé politické strany s tématem imigrace naložily v předvolebním období.

4.1. Konzervativní strana

David Cameron v čele Konzervativní strany to před volbami do Dolní sněmovny Spojeného království neměl v otázce imigrace jednoduché. Za pět let jeho vlády s liberálními demokraty se mu nepodařilo dosáhnout proklamovaného cíle, a to snížit migrační saldo ze stovek tisíc ročně na desítky tisíc. Jeho oponenti, zejména předseda Labouristické strany, toto Davidu Cameronovi ve svých projevech často vyčítali. Imigrace do země rostla a před volbami dosahovala svého vrcholu i přes zavedení limitu pro imigranty ze zemí mimo Evropskou unii. Tento limit byl konzervativci používán a avizován v předvolební debatě v roce 2010. Je pravděpodobné, že s celoevropskou migrační krizí spojenou zejména s probíhajícím konfliktem v Sýrii a Iráku, bude počet imigrantů a žadatelů o azyl přibývat. Na druhou stranu v oblasti ekonomické se podařilo Velké Británii dostat se z finanční krize, která proběhla na konci prvního desetiletí nového tisíciletí. Tato krize přispěla konzervativcům v předvolební kampani v roce 2010, kdy apelovali na nedostatečnou ekonomickou výkonnost země. V roce 2015 byla situace Velké Británie odlišná. Země prosperovala a zaznamenávala hospodářský růst. Hospodářský růst s sebou nesl zvýšený zájem imigrantů. Přes omezení imigrace občanů mimo Evropskou unii imigrace rostla, a to zejména díky státům Evropské unie.

Volební program Konzervativní strany se podobně jako v případě ostatních stran zaměřoval prvořadě na ekonomická témata. Téma imigrace bylo obsaženo ve třetí kapitole ze sedmi spolu s tématem výběru daní a systémem sociálního zabezpečení. Dokument strany slibuje snížení počtu imigrantů a pokračování práce na již proklamovaném snížení migračního salda na desítky tisíc ročně. Konzervativní strana

⁵¹ Denver, D., *Parliamentary Affairs, The Result: How Britain Voted*, s. 23.

nově navrhovala omezení imigrace ze států Evropské unie omezením přístupu k systému sociálního zabezpečení pro občany Evropské unie. Konzervativní strana do důležitých bodů imigrační politiky zahrnula pomoc lokalitám, které se vyrovnávají s negativními vlivy imigrace na veřejné služby.⁵²

Konzervativci ve svém stranickém dokumentu vyjmenovávají pozitiva imigrace, ale také účelově uvádějí, že během vlády Labouristické strany mezi lety 1997 a 2010 došlo k největšímu nárůstu britské populace kvůli imigraci v britské historii. Volební program mapuje minoritní úspěchy strany – zavření podvodných vysokých škol, které byly zdrojem imigrace, důslednější kontrola sňatků se zahraničními partnery, zejména snížení imigrace ze států mimo Evropskou unii o 13% od roku 2010.

Snížení dostupnosti sociálních výhod pro občany Evropské unie si představuje David Cameron zavedením limitu 4 let, kdy musí tento občan přispívat do veřejných financí – být zaměstnaný a odvádět daně, tím dříve bude mít nárok využívat britský sociální systém. V rámci imigrace ze zemí mimo Evropskou unii nabízeli konzervativci snížení limitu počtu příchozích na konkrétní číslo 20 700. Podobně jako Labouristická strana i Konzervativní strana požaduje po imigrantech pracujících ve veřejném sektoru plynou angličtinu.⁵³

Ministerský předseda měl v médiích nejvíce prostoru na sebezprezentaci. Jeho strategie byla v koaliční vládě silně solitérní. V případě imigrace si to můžeme ilustrovat na již zmíněných debatách před volbami do Evropského parlamentu, kde Nick Clegg dopadl hůře. David Cameron na otázku médií, jak vnímá neúspěch svého koaličního partnera v debatách, odpověděl, že má naprosto odlišný pohled na problematiku Evropské unie a imigrace, a proto nepovažuje neúspěch tehdejšího předsedy Liberální demokracie za jakousi prohru vládnoucí koalice. Ve svém vlastním projevu na téma imigrace 28.11.2014 vyslovil pohled Konzervativní strany. Ve své podstatě se jednalo o stejné body, které se později objevily ve volebním programu – vytyčení pozitiv imigrace, potřeba kontrolovat imigraci jako takovou i v rámci občanů ze států Evropské unie,

⁵² *Conservatives election manifesto 2015 – the key points*, theguardian.com, 14.4.2015, dostupné z <http://www.theguardian.com/politics/2015/apr/14/conservatives-election-manifesto-2015-the-key-points>.

⁵³ *Strong leadership, a clear economic plan, a brighter, more secure future*, Conservative Party Manifesto 2015.

omezení přístupu k sociálním dávkám pro imigranty pracující ve Velké Británii méně než 4 roky,... Předseda vlády se také vyjádřil na adresu Labouristické strany, že v otázce imigrace se nynější vládní kabinet musí potýkat s problémy způsobenými předchozí labouristickou administrativou. Stejně jako Ed Miliband ve svém projevu nepřímou apeloval na UKIP, který nabízí jednoduchá řešení. Dle Davida Camerona takové jednoduché řešení pro otázku imigrace neexistuje a volič by se neměl nechat xenofobními hesly zastrašit.⁵⁴

Na proslov Davida Camerona reagovali předsedové labouristů i UKIP.⁵⁵ Ed Miliband považoval projev Davida Camerona za irelevantní vzhledem k neplnění již zadaných slibů (opět apel na snížení migračního salda na desítky tisíc) a vytváření nových, nesplnitelných slibů.⁵⁶ Nigel Farage vyzval ministerského předsedu k omluvě. Požadoval podobnou omluvu, jakou pronesl Ed Miliband za Labouristickou stranu o několik málo let dříve. Dle Nigela Farage by navrhovaná imigrační politika byla napadena na úrovni Evropské unie a implementace potřebných právních norem by byla v rozporu s evropskými normami. Předseda UKIP vidí příčinu přísnější politiky konzervativců v obavách z jeho vlastní strany, která zaujímá na k této problematice silné stanovisko.⁵⁷

4.2. *Liberální demokracie*

Liberální demokracie vstupovala do předvolebního klání v čele se zástupcem ministerského předsedy a předsedou strany Nickem Cleggem. Strana byla po dobu pěti let ve vládě spolu s Konzervativní stranou. Tato skutečnost vedla k odlivu jistého procenta voličů. Tohoto si všímají David Cutts a Andrew Russel ve svém článku pro Parliamentary Affairs, *From Coalition to Catastrophe: The Electoral Meltdown of the Liberal Democrats*.⁵⁸ Ti citují konzervativce Williama Hague, který po dojednání koalice s Liberální demokracií vyřkl své obavy, že vyjednáváním koalice s liberálními demokraty zabil Liberální demokracii. Paradoxně primárně ne proto, že by strana ve

⁵⁴ *David Cameron on immigration*, BBC News Channel, 28.11.2014, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=sRHndNop4ao>.

⁵⁵ Sheldon A., Snowdon P., *Cameron at 10: The Inside Story 2010-2015*, s. 599.

⁵⁶ *Ed Miliband on David Cameron's speech*, BBC News Channel, 28.11.2014, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=p-wg6Cxtouc>.

⁵⁷ *Nigel Farage on David Cameron's speech*, BBC News Channel, 28.11.2014, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=1oEGAKHcY1Q>.

⁵⁸ Cutts, D., Russel, A., *Parliamentary Affairs, Britain Votes, From Coalition to Catastrophe: The Electoral Meltdown of the Liberal Democrats*, s. 70.

vládě odváděla vysloveně špatnou práci, ale proto, že byla v koalici s Konzervativní stranou, která po dobu pěti let prováděla zejména vlastní politiku. V předchozím předvolebním období v roce 2010 vystupoval Nick Clegg zcela nepokrytě proti dvěma zavedeným stranám – Labouristické straně a Konzervativní straně a snažil se voličům nabídnout alternativu. Popularita strany po uzavření koalice s Konzervativní stranou klesla na úroveň 8 % a na této úrovni se držela víceméně až do voleb v roce 2015.⁵⁹ Autoři zmíněného článku v *Parliamentary Affairs* rozebírají neúspěch Liberální demokracie ve volbách v roce 2015. Zaměřují se na osobu předsedy strany, který přišel o svůj statut oblíbeného politika před volbami v roce 2010.⁶⁰

Jak vypadal volební program Liberální demokracie před volbami v roce 2015? První kapitoly byly orientovány na ekonomická témata a poté sociální politiku státu. Imigraci byl opět věnován dostatečný prostor. Hlavními body Liberální demokracie bylo zachování otevřených hranic (otázka spojená se setrváním v Evropské unii) pro rodiny, turisty, vzdělané pracovníky ze zahraničí,... Liberální demokraté cítili, že je třeba obnovit důvěru v hranice Velké Británie. Toho chtěli docílit několika způsoby. V první řadě Liberální demokraté vybízeli k zavedení detailnější evidence příchozích a odchozích z Velké Británie. V takovém případě by mohla vláda lépe kontrolovat ty, kteří zůstávají na území Spojeného království déle, než jim povoluje jejich vízum. V případě azylantů chtěli Liberální demokraté zrychlit proces získávání azylu a pro populaci v pracovním věku zajistit možnosti, které by vedly k nalezení práce, případně nároky na sociální podporu plynoucí z potřeby během hledání zaměstnání. V případě výhry ve volbách by Liberální demokraté zdvojnásobili kontroly zaměstnavatelů, zda dodržují platnou legislativu. Liberální demokraté by také oddělili studenty ze statistik, které se nyní používají pro výpočet migračního salda. Volební program Liberální demokracie požadoval zvýšení úrovně znalosti anglického jazyka pro ty, kteří se snaží najít zaměstnání v zemi. V případě nedostatečné znalosti jazyka by státní instituce pomáhaly imigrantům se zdokonalováním jazykových dovedností.

I když všechny politické strany pojaly kampaň z dlouhodobého hlediska a samotné předvolební prezentaci bylo věnováno méně času, můžeme skutečný začátek předvolební kampaně u Liberálních demokratů vysledovat před volbami do Evropského

⁵⁹ *YouGov – Lib Dems hit 8%*, ukpollingreport.co.uk, dostupné z <http://ukpollingreport.co.uk/blog/archives/2903>.

⁶⁰ i Cutts, D., Russel, A., *Parliamentary Affairs, Britain Votes, From Coalition to Catastrophe: The Electoral Meltdown of the Liberal Democrats*, s. 72.

parlamentu v roce 2014, rok před volbami do Dolní sněmovny Spojeného království. V té době vyzval Nick Clegg předsedu UKIP Nigela Farage k televizní debatě. Navíc podle předvolebního průzkumu YouGov se UKIP dostala v předvolebním klání o Evropský parlament v roce 2014 na první místo, liberální demokraté zastávali v průzkumu tou dobou čtvrté místo.⁶¹ Volba diskuze s předsedou UKIP byla vhodným způsobem, jak se zviditelnit a ukázat voličům, že Liberální demokracie i přes spojení s Konzervativní stranou má co nabídnout – konkrétně svá proevropská stanoviska. Debaty byly dvě a podle průzkumu veřejného mínění obě vyhrál předseda UKIP Nigel Farage. Zatímco v případě první debaty bylo tohoto názoru 57 % dotázaných,⁶² v případě debaty druhé tak odpovědělo 68 % korespondentů.⁶³ Výsledek této debaty, respektive vliv na veřejnost, nelze považovat za nečekaný. Velká Británie spolu s dalšími evropskými státy procházela tou dobou silnou vlnou euroskepticizmu, jehož nejvýraznějším reprezentantem na britské politické scéně je právě UKIP. Na druhou stranu Liberální demokracie zastává proevropské postoje, které v dané chvíli byly v britské populaci populárnější nežli strana samotná. Tématy televizních diskuzí byla Evropská unie, imigrace nebo například válka v Libyi – témata, na která mají obě strany opačný názor. Zatímco UKIP na tématech Evropské unie a imigrace staví svou předvolební kampaň, Liberální demokracie jim věnuje menší prostor a na prvních stránkách volebního programu lze nalézt ekonomická a sociální témata.

V dalších televizních debatách, zejména té před volbami do Dolní sněmovny Spojeného království v roce 2015, které se účastnili všichni předsedové výrazných britských politických stran, Nick Clegg v případě tématu imigrace nepůsobil tak sebejistě jako v minulosti. V této zmíněné debatě působil místopředseda vlády tak, jako by neměl pevné body, které chce prosadit obdobně jako ve volbách v roce 2010. Rozděloval imigraci na dobrou a špatnou, spolu s dalšími politiky apeloval na vzdělávání mladých Britů a pokoušel se degradovat komentáře Nigela Farage tvrzením, že jeho rodiče byli také imigranti.⁶⁴

⁶¹ *UKIP moves to first place in Euro elections*, yougov.co.uk, dostupné z <https://yougov.co.uk/news/2014/04/25/ukip-move-first-place-euro-elections/>.

⁶² *Verdict: who won in the Clegg v Farage debate?*, telegraph.co.uk, dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/10725571/Verdict-who-won-in-the-Clegg-v-Farage-debate.html>.

⁶³ *YouGov poll: 68% thought Farage won EU debate*, itv.com, dostupné z <http://www.itv.com/news/update/2014-04-02/yougov-poll-68-thought-farage-won-eu-debate/>.

⁶⁴ *Leaders' debate - Q3 Immigration, 2nd April 2015*, ITV1, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=ioR-UxmxXow>.

4.3. *Labouristická strana*

Labouristická strana až na drobné výjimky nevolila nikterak agresivní kampaň. Snažila se během pěti let vlády koalice vytvořit takovou tvář strany, která si je vědoma nedostatků vlády labouristů mezi lety 1997 a 2010, stejně jako nedostatků vládní koalice mezi lety 2010 a 2015. Strana šla do volebního klání s předsedou Edem Milibandem, který funkci zastával od neúspěchu Gordona Browna v předchozích volbách.

Volební program Labouristické strany se stejně jako v případě dalších politických stran věnoval v prvé řadě ekonomickým tématům, dále tématům sociálním a nezapomněl na otázkou imigrace. Už v předmluvě Eda Milibanda je zmínka o potřebě silné komunity, která své obavy o narůstající imigraci může s důvěrou vložit vládě (respektive Labouristické straně v případě úspěchu ve volbách). V kapitole „Lepší budoucnost pro Británii“⁶⁵ labouristé vyzdvihují důležitost a prospěšnost imigrace pro Velkou Británii, a to jak v případě ekonomickém, tak sociálním. Labouristé apelují na potřebu kontrolovat imigraci. Jelikož se předvolební debata zabývá především otázkou, zda zůstat součástí Evropské unie, je téma imigrace i v případě Labouristické strany do větší míry spojeno s imigranty, pocházejícími ze zemí Evropské unie. Labouristé nabízejí, že pracovníci z Evropské unie by nebyli schopni čerpat sociální dávky od státu, pakliže by v zemi nepracovali alespoň dva roky. Dále reflektují téma podhodnocování mezd v kontextu zahraničních pracovníků, kteří jsou ochotni pracovat za nižší mzdu nežli Britové. V případě, že by zaměstnavatel vyplácel nižší než minimální mzdu, vláda vedená Labouristickou stranou by takového zaměstnavatele trestala. Dalším důležitým bodem imigrační politiky Labouristické strany ve volebním programu je spolehlivější integrace do místních komunit.

Téma imigrace má ve volebním programu strany svoji vlastní kapitolu nazvanou „Kontrola imigrace s férovými pravidly“. V této části jsou rozvedeny kroky, které by případná labouristická vláda podnikla za účelem zklidnění veřejné debaty na téma imigrace. Kromě již zmíněných blíže nespecifikovaných opatření, která jsou rozváděna v této kapitole, by labouristé rádi viděli přísnější kontrolu hranic. Zavedli by evidenci těch, kteří z Velké Británie odcházejí, dále by rádi rozšířili personál na hranicích o tisíc pracovníků, kteří by měli na starosti nejen tuto agendu, ale také přísnější kontrolu

⁶⁵ *Britain can be better, The Labour Party Manifesto*, s. 11.

trestanců (tedy lidí, kteří páchali trestnou činnost na území Velké Británie). V případě využívání levné pracovní síly ze zahraničí by se Labouristická strana ráda zaměřila na agentury, které zprostředkovávají práci s nízkou potřebou vzdělanosti. Takové agentury by nemohly vyhledávat zaměstnance pouze v zahraničí a musely by používat také místní lidské zdroje. S tím souvisí potřeba integrace imigrantů v oblasti, kde žijí. Labouristé navrhují, aby lidé pracující ve veřejném sektoru museli mluvit anglicky. Kromě zamezení přístupu k základním benefitům Labouristická strana navrhuje zrušení příspěvku na děti, které žijí v zahraničí a jejich nárokovatel je nyní může pobírat. Posledním bodem v této kapitole je otázka detenčních zařízení, labouristé chtějí změnit podmínky pro konkrétní skupiny imigrantů - těhotné, oběti trestných činů,... Ve volebním programu labouristé nezapomněli zmínit neúspěch Cameronovy vlády, kdy před volbami v roce 2010 předseda konzervativců sliboval, že migrační saldo sníží z tehdejších sta tisíců ročně na několik desítek tisíc tak, jak tomu bylo v devadesátých letech. Labouristická strana na účet Davida Camerona podotýká ve svém programu, že čísla migračního salda jsou dnes vyšší, než když se stal David Cameron ministerským předsedou.

Během svých veřejných projevů Ed Miliband opakoval rétoriku strany uvedenou ve volebním programu. V některých případech zacházel ještě dál. 16. dubna roku 2015 měl Ed Miliband asi nejvýraznější předvolební projev, ve kterém se věnoval tématu imigrace. V tomto projevu mimo jiné vyřkl myšlenku, že veškerí imigranti by měli ovládat anglický jazyk, zatímco stranický dokument hovoří pouze o zaměstnancích pracujících ve veřejném sektoru.⁶⁶ V tomto proslovu předseda Labouristické strany opakuje, že si je strana vědoma toho, že předchozí politika labouristů za jejich vlády byla v případě imigrace špatná a že Labouristická strana neuchopila téma správně. Jako se již vyjádřili politici Labouristické strany v minulosti, apeloval Ed Miliband na dělnickou třídu, která byla předchozí labouristickou vládou opomíjena, proto předseda strany akcentoval důraz na tuto skupinu obyvatelstva ve volebním programu. Chyby předchozí administrativy dokonce vyjmenovával – zejména nezavedení přechodného období pro nové státy přistoupivší k Evropské unii v roce 2004. Ochrana hranic, počítání příchozích i odchozích, snížení nároků na sociální dávky, ochrana mezd pracujících Britů – to byla témata proslovu Eda Milibanda směrem k imigraci před

⁶⁶ *Ed Miliband on immigration*, BBC News Channel HD, 16.4.2015, dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=Vcy_Orf16jw.

volbami. Na konec svého projevu se vyjádřil k programu ostatních stran. Tehdejší předseda Labouristické strany nezapomněl připomenout stejně jako volební program strany, že Konzervativní strana v čele s Davidem Cameronem nebyla schopna dostát svých slibů, že sníží hodnoty migračního salda ze stovek tisíc na desítky tisíc ročně. Jak si všímá deník *The Guardian*, Ed Miliband několikrát opakoval, že chce dávat jen takové sliby, které jsou splnitelné. Tím jasně apeloval na nesplněné sliby Davida Camerona.⁶⁷ Konzervativní stranu tak Ed Miliband označil za stranu neúspěchu, UKIP pojmenoval stranou strachu.

V televizní debatě všech významných předsedů politických stran, soupeřících o přízeň voličů několik dní před volbami, Ed Miliband ctil volební program a zdůrazňoval hlavní body své strany – omezení benefitů pro imigranty, kteří ve Velké Británii nepracují dva roky nebo ochranu mezd britských zaměstnanců. Během přenosu napadl Davida Camerona za nedodržení jeho slibu ohledně čísel migračního salda, na druhou stranu opět připustil, že předchozí labouristická strana imigrační politiku nezvládla.

4.4. UKIP

Strana nezávislosti Spojeného království zažívala před volbami v roce 2015 vzestup. Výrazný úspěch, kterého se podařilo docílit o rok dříve ve volbách do Evropského parlamentu, dával UKIP reálnou šanci uspět i ve volbách do parlamentu britského. S oslabenou pozicí Liberální demokracie mohla UKIP směle útočit na třetí místo po Konzervativní straně a Labouristické straně. Nigel Farage vystupuje v médiích jako charismatický vůdce strany, která „jako jediná“ nabízí účinný recept na problémy spojené s imigrací. Dlouhodobě se tato mladá politická strana (založena roku 1993) vyjadřuje pro vystoupení z Evropské unie, pro přísnější kontrolu hranic a pro omezení imigrace. Strana bývá nazývána euroskeptickou a populistickou. Evropská unie vydává brožuru *European Parliament Election Briefing*, ve které jeden díl věnovala právě rétorice členů UKIP, kteří často populismus používají ve svých projevech.⁶⁸

⁶⁷ *Labour has changed on immigration, says Ed Miliband*, theguardian.com, 28.4.2015, dostupné z <http://www.theguardian.com/uk-news/2015/apr/28/labour-changed-immigration-ed-miliband-promise>.

⁶⁸ *European Parliament Election Briefing: No.3, Populist Rhetoric: UKIP*, dostupné z <http://counterpoint.uk.com/wp-content/uploads/2014/04/Populist-rhetoric-UKIP.pdf>.

Volební program strany začíná předmluvou Nigela Farage, který na první místo vyjmenovaných priorit staví imigraci (na rozdíl od ostatních analyzovaných stran). Ekonomická témata následují. V samotném programu je však ekonomika země umístěna na prvním místě a jsou jí věnovány čtyři stránky, stejně jako tématu imigrace, které následuje. Na začátku volební program čtenáře seznamuje s čísly, která reprezentují počet imigrantů do země za vlády Labouristické strany během let 1997-2010 (skoro sedm milionů imigrantů), a poté za vlády Davida Camerona (dva miliony imigrantů). Premiérovi je vyčítáno nesplnění slibovaného snížení migračního salda na desítky tisíc. Strana se ve svém volebním programu snaží vysvětlit, proč je imigrace špatná. Používá příklady, které lze jen těžko ověřit – například že se ve Velké Británii musí postavit dům každých sedm minut nebo že se školáci musí učit i přes přerušování výuky z důvodu zvětšování kapacity školních zařízení (kvůli imigraci). UKIP přichází s jednoduchým řešením, které shrnuje v několika málo bodech. Vystoupení z Evropské unie je podle stranického dokumentu jedinou možností, jak převzít zpět kontrolu nad hranicemi země, a tato kontrola je nutná k omezení imigrace. Strana navrhuje vytvoření Migration Control Commission – komise kontrolující migraci, která by dohlížela na řádnou aplikaci bodového imigračního systému a kde by úředníci operativně rozhodovali o počtu potřebných pracovníků - imigrantů ze zahraničí. Dalším bodem volebního programu UKIP je změna systému vydávání víz – kdy pracovní a studijní víza by byla vydávána bez ohledu na národnostní příslušnost žadatele. Pro veškeré imigranty navrhuje UKIP pětileté období, kdy musí nepřerušovaně přispívat do systému sociálního zabezpečení a až poté budou moci z tohoto systému prostředky čerpat. V otázce trestaných cizinců má strana také silné stanovisko, trestaný cizinec by byl ze země bezpodmínečně vyhoštěn.

K docílení zmíněných cílů UKIP navrhuje hlasování pro vystoupení z Evropské unie v nadcházejícím referendu. Pro občany Evropské unie, kteří nyní pracují ve Velké Británii, by se situace nijak neměnila. Stav by byl změněný pouze pro nově příchozí pracovní sílu ze zahraničí.⁶⁹

Nigel Farage vystupuje na veřejnosti sebejistě a často dokáže své oponenty převýšit svým charizmatem a argumentačními fauly. Debaty před volbami do Evropského

⁶⁹ *Believe in Britain*, UKIP Manifesto 2015.

parlamentu roku 2014 s Nickem Cleggem možná neuškodily Liberální demokracii, ale rozhodně daly prostor Nigelu Farageovi reprezentovat hlas UKIP v médiích, a to hned dvakrát. Během debaty všech leaderů důležitých politických stran před volbami do britského parlamentu v roce 2015 opakoval stále stejné politické cíle své strany – vystoupení z Evropské unie jako jediný způsob, jak může země ochránit své hranice. Nigel Farage se nezdráhá účelně použít fakta nebo generalizování, které je kolikrát v rozporu s reálným stavem věcí. Toto si můžeme ilustrovat na příkladu právě zmíněné politické debaty všech leaderů, kde Nigel Farage prohlásil, že lidé v Bulharsku, pakliže by věděli o možnosti čerpat ze sociálního systému ve Velké Británii, by se neváhali do Velké Británie za touto možností přestěhovat. Státní televize Channel 4 vzala předsedu UKIP v roce 2013 (tedy před ukončením omezení pro pracovníky z Bulharska a Rumunska) do Bulharska, kde měl Nigel Farage možnost vyzpovídat místní obyvatele a přesvědčit se, zdali je veřejné mínění v průzkumech manipulováno, jak několikrát tvrdil. Sám se dozvěděl, že i když někteří Bulhaři žijí ve velmi nuzných podmínkách, z větší části by se nestěhovali do Velké Británie za využíváním veřejných financí.⁷⁰

5. Analýza změn

Důležitost tématu imigrace se promítla do výsledku voleb v roce 2015. Konzervativní strana získala 36,9 % hlasů, Labouristická strana 30,4 % hlasů. Na třetím místě v počtu obdržovaných hlasů se umístila UKIP, která získala 12,6 % hlasů.⁷¹ Nejvíce trátili liberální demokraté. Rozdíl oproti minulým volbám u Liberální demokracie činil 15 %. Naopak výrazný nárůst zaznamenala UKIP, a to o 9,5 %. Vzhledem k programu UKIP, který je založený především na imigraci a euroskepticizmu (v těchto volbách dosti provázaná témata), je důležitost těchto témat pro určitou skupinu voličů markantní a výsledek voleb to reflektuje.

Liberální demokracie na čtvrtém místě získala 7,9 % hlasů. Liberální demokraté nebyli schopni během pěti let v koalici prosadit své nejdůležitější body v oblasti imigrace tak, jak proklamovali před volbami v roce 2010. Amnestie pro ilegální imigranty,

⁷⁰ *UKIP leader Nigel Farage visits Bulgaria*, Channel 4, dostupné <https://www.youtube.com/watch?v=kuxksNkmFiw>.

⁷¹ *Election 2015 Results*, bbc.com, dostupné z <http://www.bbc.com/news/election/2015/results>.

rozdělování imigrantů do konkrétních oblastí Velké Británie,... nic z toho se liberálním demokratům nepodařilo dostat do koaličního ujednání s Konzervativní stranou. Liberální demokracie byla vždy benevolentnější k imigraci než Konzervativní strana. Spojení s Konzervativní stranou tedy voliče, kteří preferovali Liberální demokracii kvůli její imigrační politice, nemohlo uspokojit. Takoví voliči mohli ve volbách v roce 2015 dát svůj hlas Labouristické straně, která měla šanci na úspěch a svou politikou se z velkých stran nejvíce blíží liberálnímu programu v oblasti imigrace, i když se snaží vystupovat tvrději než za éry New Labour.

V předvolebním období v roce 2010 byl imigraci ve veřejném prostoru věnován větší rozsah než poté o pět let později. V médiích často vystupoval tehdejší ministr pro imigraci labourista Phil Woolas. Jako stínový ministr pro imigraci měl Damian Green v roce 2010 možnost prezentovat politiku své strany v médiích daleko častěji. Také často reagoval na kroky vlády v oblasti imigrace. Z pozice opozice tak Konzervativní strana hlasitě vystupovala proti tehdejší politice vládnoucí Labouristické strany. O pět let později byla situace odlišná. Konzervativci vždy považovali téma imigrace za téma jim blízké a uměli nasbírat před volbami hlasy díky tvrdému přístupu k imigraci a apelu na Labouristickou stranu. Labouristická strana se neuměla pořádně vyrovnat se svojí minulostí v oblasti imigrační politiky, a proto zřejmě téma imigrace v předvolebním období v roce 2015 nepoužívala tak intenzivně, jako to dělali konzervativci o pět let dříve. Mediální prostor pro ministra pro imigraci byl ve volbách v roce 2015 v médiích nesrovnatelně nižší. V tabulce 1 si můžeme všimnout míry pokrytí tématu imigrace v médiích. Oproti zjištěním Davida Deacona a Dominica Wringa v jejich analýze voleb 2010 (četnost tématu byla na 8 % oproti necelým 4 % v roce 2015) je zřejmé, že imigrace dostala prostoru v roce 2015 méně.⁷² V předchozích kapitolách bylo uvedeno, že téma imigrace bylo jedním z předních témat, která voliče zajímala. Na předchozích stranách bylo doloženo, že v případě voleb v roce 2015 byla imigrace uváděna na druhém místě v žebříčku důležitosti témat. Prostor, který média věnovala imigraci, 3.7 % v případě televize a 3.5 % v tisku, tedy absolutně nereflektuje důležitost, kterou voliči tématu přikládali. Za tímto výsledkem můžeme hledat několik příčin. Mimo jiné rozdíl mezi strategiemi jednotlivých stran – Labouristická strana a Konzervativní strana mají odlišný přístup k tématu imigrace. Konzervativci byli

⁷² *Patterns of press partisanship in the 2010 General Election*, palgrave-journals.com, dostupné z <http://www.palgrave-journals.com/bp/journal/v5/n4/full/bp201018a.html>.

doneč, zvyklí imigraci používat jako jeden z pilířů své předvolební kampaně, zatímco labouristé nikdy nebyli v tématu imigrace příliš silní. Tomu odpovídala také politika strany během let 2010-2015, kdy byla Labouristická strana v opozici. Ed Miliband se svými spolustraníky připravil pro stranu defenzivní strategii, ta spočívala v analýze nedostatků, které vedly k prohře ve volbách v roce 2010. Tyto nedostatky poté Ed Miliband vyjmenovával a snažil se voliče přesvědčit, že se strana ze svých chyb poučila a že nyní může nabídnout lepší řešení. Ve výsledku Labouristická strana ve svém volebním programu nabídla jen mírnější variantu takových úprav, které měla ve svém programu Konzervativní strana. Předvolební průzkum v únoru roku 2015 ukázal, že Labouristická strana nemá důvěru od voličů v případě řešení imigrační otázky. Že je Labouristická strana schopna řešit imigraci, si myslelo 14% dotázaných, o Konzervativní straně 19%. Výsledku dominovala UKIP s 36%.⁷³

Tabulka 1

Procentuální pokrytí deseti témat, která byla zpracována televizí a novinami v období 30. března až 7. května 2015.⁷⁴

TV	%	Rank	Press	%
Election process	45.9	1	Election process	44.5
Economy	8.1	2	Economy	10.5
Constitutional	6.2	3	Taxation	6.5
Taxation	5.4	4	Standards	3.8
Employment	4.4	5	Constitutional	3.7
Immigration/Race	3.7	6	NHS	3.7
NHS	3.5	7	Immigration/Race	3.5
Business	3.0	8	Europe	3.4
Social Security	2.4	9	Employment	2.9
Europe	2.4	10	Business	2.6

Před volbami v roce 2015 zažívala Evropa vlnu euroskepticizmu, který se nevyhnul ani Velké Británii. Jedním z důvodů, proč nebylo téma imigrace v konfrontaci obou

⁷³ UKIP is the most trusted party on controlling immigration, [spectator.co.uk](http://blogs.spectator.co.uk/2015/02/ukip-are-the-most-trusted-party-to-control-immigration/), dostupné z <http://blogs.spectator.co.uk/2015/02/ukip-are-the-most-trusted-party-to-control-immigration/>.

⁷⁴ Deacon D., Downey J., Stanyer J., Wring D., UK Election Analysis 2015: Media, Voters and the Campaign, *News Media Performance in the 2015 General Election Campaign*, s. 13.

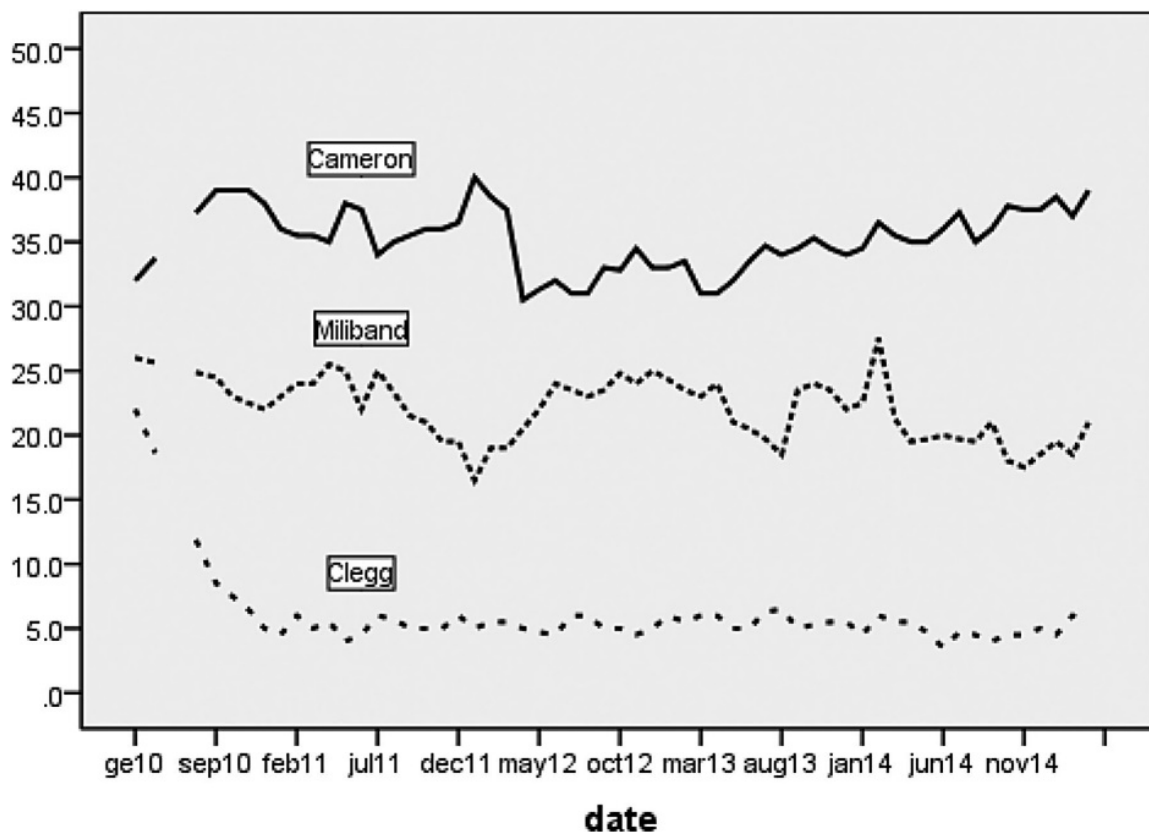
hlavních stran přítomno stejně jako o pět let dříve, byl fakt, že se UKIP za posledních několik let stala silnější. Tento fenomén ukázaly volby do Evropského parlamentu v roce 2014. Imigrace byla doménou UKIP s charizmatickým leaderem Nigelem Farageem, který uměl oslovit velkou skupinu voličů. Komentář k tématu imigrace od Konzervativní strany nebo Labouristické strany tak znamenal skoro jistou reakci ze strany UKIP, která vždy přinášela snazší a líbivější řešení.

Konzervativní strana před volbami v roce 2010 měla pozici snazší, neboť labouristé vládli dlouhých 13 let, a tudíž tehdy nebyli konzervativci zatíženi neúspěchy z posledního nebo předposledního volebního období, jako se stalo Labouristické straně v roce 2015. Kritika Labouristické strany v roce 2010 proto nemohla být napadána labouristy tak, jak to dělali konzervativci v případě volebního období 2010-2015, kdy se vláda odvolávala na špatný systém, který zdědila po vládě Gordona Browna. Tato argumentace však nevedla k přesvědčení veřejnosti, že konzervativci mají imigraci plně pod kontrolou a jen odstraňují problémy, které zanechala labouristická vláda. Z dat British Election Study vyplývá, že 60% Britů zastávalo ten názor, že Konzervativní strana je zodpovědná za současný stav imigrace. Zodpovědnost za tehdejší imigraci přičklo Labouristické straně pouhých 34% dotázaných.⁷⁵ Labouristé se svou defenzivnější strategií přiznávali zodpovědnost za počet imigrantů na britských ostrovech, přesto většina Britů dala zodpovědnost vládě.

Zajímavým fenoménem, který provází vývoj veřejného mínění, je obliba premiéra Davida Camerona. V průzkumu veřejného mínění z let 2010-2015 můžeme vidět, že ministerským předsedou by Britové volili Davida Camerona, který si držel po celé volební období výrazný náskok před předsedou Labouristické strany Edem Milibandem. Nick Clegg utrpěl těžkou ztrátu důvěry. Ztráta důvěry v Liberální demokracii byla popsána v předchozích kapitolách. Navzdory některým neúspěchům, které vládní Konzervativní strana zažila, si premiér držel vysoký kredit. V oblasti imigrace se mu nepodařilo dosáhnout svého vytyčeného cíle – snížit migrační saldo na desítky tisíc ze stovek tisíc.

⁷⁵ Dennison J., Goodwin M., *Parliamentary Affairs, Britain Votes, Immigration, Issue Ownership and the Rise of UKIP*, s. 179.

Graf 5.1 Oblíbenost předsedů politických stran v letech 2010-2015.

Zdroj: Parliamentary Affairs⁷⁶

Vzhledem k vývoji a struktuře imigrace do roku 2010 muselo být Konzervativní straně jasné, že takový cíl je v krátkém časovém horizontu (řekněme jedno volební období) bez radikálních změn nemožný. Radikální změny strana kromě zavedení limitu nenabízela. Konzervativní strana v té době nemluvila o vystoupení z Evropské unie nebo o omezování imigrace ze států Evropské unie před volbami v roce 2010. Dostupné údaje ale ukazují, že před globální hospodářskou krizí v roce 2008 se migrační saldo z Evropské unie pohybovalo nad sto tisíc. V roce 2010 to bylo mírně pod hranicí sta tisíc (viz graf 3.2 ve 3. kapitole). Pakliže by David Cameron chtěl snížit migrační saldo pod úroveň sta tisíc, musel by omezit imigraci ze zemí Evropské unie. O tomto nebyla v roce 2010 řeč. Z nabízených řešení byl v roce 2010 přístup Konzervativní strany pro voliče, který chtěl volit tradiční stranu s kontrolovanou imigrací, zřejmě nejlepší. A to i v případě, že si spočítal, že navrhovaná opatření nejsou schopna zajistit proklamované cíle. Jak si ve své analýze všiml Anthony Seldon a Peter Snowdon, David Cameron musí bojovat nejen s konkurencí, ale také s dopady pozitivního vývoje ekonomiky,

⁷⁶ Denver D., Parliamentary Affairs, *Britain Votes, The Results: How Britain Voted*, s. 23.

který má za následek větší atraktivitu země pro imigranty.⁷⁷ Konzervativní strana trvá na tom, že v dalším volebním období po roce 2015 bude dále pracovat na snížení migračního salda pod úroveň sta tisíc tak, jak slibovala v předchozích volbách. Pozornost začala proto obracet také k imigrantům pocházejícím ze zemí Evropské unie. Konzervativní strana se očividně snaží dostát svým slibům a snížit migrační saldo, silnější konkurence v podobě UKIP nutí Davida Camerona přizpůsobovat rétoriku požadavkům voličů.

Imigrace je jeden z důvodů, proč Velká Británie zvažuje vystoupení z Evropské unie. Referendum, které se bude konat v roce 2016, bude rozhodovat o budoucnosti země a o budoucí podobě imigrace. David Cameron se bude snažit vyjednat lepší podmínky pro Velkou Británii v Evropské unii tak, aby Velká Británie nemusela vystoupit z Evropské unie, ale přitom měla lepší kontrolu nad migrací obyvatel do a z území Spojeného království. Můžeme se tedy domnívat, že cílem Cameronovy vlády není vystoupení z Evropské unie tak, jak to navrhuje Nigel Farage, ale pomocí vypsání referenda může vyvíjet tlak na představitele Evropské unie a případně dosáhnout úspěchů při vyjednávání nových podmínek pro svou zemi. Takový postup může u voličů vzbudit důvěru v Davida Camerona a jeho imigrační politiku. Nárůst voličů UKIP nelze přisuzovat pouze odlivu voličů Liberální demokracie, neboť programy stran se výrazně liší. Někteří voliči by možná rádi volili jednu z tradičních stran, ale program týkající se imigrace jim nepřijde dostatečný, a proto se obracejí na strany, které nabízejí jednoduchá a přímočará řešení – UKIP. Pakliže by se konzervativcům takové voliče podařilo přesvědčit, že Konzervativní strana má recept na řešení problematiky imigrace, mohli by nasbírat několik hlasů od voličů UKIP. Vzhledem k rétorice Davida Camerona je zřejmé, že nějak takto vypadá jeho pohled na Brexit (zkratka pro britský odchod z Evropské unie). Sám vidí Velkou Británii jako součást Evropské unie, ale v kontextu historického téměř monopolu na imigrační problematiku potřebuje promítnout aktuální trendy ve veřejném mínění do politiky své strany.

⁷⁷ Sheldon A., Snowdon P., *Cameron at 10: The Inside Story 2010-2015*, s. 600.

Závěr

Na předchozích stránkách jsme si mohli ilustrovat změnu rétoriky nejsilnějších politických stran na britské politické scéně. Liberální demokraté během sledovaného období utrhli silnou porážku a ztrátu důvěry spojením s Konzervativní stranou. Liberální demokraté tak zjistili, že strana, která se v předvolebním klání vydává za alternativu ke dvěma hlavním rivalům, by se neměla s těmito rivaly po úspěšných volbách spojovat. Prosazování vlastní imigrační politiky bylo ze strany Liberální demokracie neefektivní a Liberální demokracie nebyla schopna na rok 2015 připravit takový program, který by měl v otázce imigrace jasně stanovené atraktivní body a byl by pro voliče zajímavý podobně jako ten připravený pro rok 2010.

UKIP zaznamenává silný vzestup a parazituje na hlasech Konzervativní strany, neboť se jí podařilo převzít téma imigrace, které dříve ovládala Konzervativní strana. Z výše uvedeného vyplývá, že má UKIP nezanedbatelný vliv na aktuální tvorbu imigrační politiky v Konzervativní straně.

Konzervativní strana přešla od nereálných slibů, které chtěla naplnit umírněnými kroky v roce 2010, k politickým postupům, které odrážejí aktuální trendy nejen v britské společnosti. Míra euroskepticismu a volání po omezení imigrace zasáhlo celou Evropu ještě předtím, než se na starý kontinent dostala migrační krize. Tato krize se datuje od roku 2015 a nestihla ještě v plné míře poznamenat předvolební debaty, kterým jsem se ve své práci věnoval. Na základě výše uvedených faktů a skutečností, že tato zmíněná krize bude mít dlouhodobější následky, lze předpokládat, že imigrační politika Konzervativní strany se bude více blížit k pravicovému spektru ve smyslu UKIP než blíže ke středu nebo k Labouristické straně. Není pravděpodobné, že se Davidu Cameronovi podaří snížit během dalšího volebního období migrační saldo na úroveň desítek tisíc namísto sta tisíc. Není to pravděpodobné ani za předpokladu, že by se mu podařilo vyjednat jakýsi kompromis na půdě Evropského parlamentu. Britská ekonomika si zvykla na přísun pracovníků ze zahraničí a je otázkou, jestli by tak razantní omezení imigrace, které slibuje Konzervativní strana nebo UKIP, nemělo negativní vliv na britskou ekonomiku a zaměstnanost. Každopádně David Cameron se svými spolustraníky po vítězných volbách v roce 2010 zjistil (jestli to tedy předtím nevěděl), že naplnění předvolebních slibů nebude snadné a bude stát novou

administrativu spoustu úsilí při prosazování radikálních opatření, která by měla imigraci snížit na deklarované hodnoty. Po roce 2015 vládne Konzervativní strana sama, není tedy omezována koaličním partnerem a může tak naplňovat svůj volební program bez kompromisů.

Labouristická strana doznala velkých změn od prohraných voleb v roce 2010. Gordon Brown před volbami v roce 2010 obhajoval politiku své strany a snažil se spolu se svým tehdejším ministrem pro imigraci Philem Woolasem voličům vysvětlit přínos aplikované imigrační politiky, zároveň ale chtěl, aby strana měla imigraci pod kontrolou a snažila se tak vyslyšet hlas veřejnosti, která byla se situací nespokojena. Po prohraných volbách přišlo nové vedení strany, které se rozhodlo převzít zodpovědnost za předchozí administrativu a veřejně přiznávalo, že Labouristická strana v minulosti téma imigrace podceňovala a nedokázala uchopit za správný konec. Bohužel pro Labouristickou stranu nezvládlo vedení strany přijít s takovým imigračním programem, který by nabízel v rámci zavedené politické orientace strany adekvátní řešení. Jako strana, která dlouhou dobu prováděla politiku „Otevřených dveří“ a mohla tak sbírat hlasy od populace narozené v zahraničí, přišla strana v roce 2015 s volebním programem, který byl v otázce imigrace pouze odlehčenou verzí programu Konzervativní strany. Bojovat s Konzervativní stranou na téma imigrace nebylo pro Labouristickou stranu nikdy jednoduché, zejména když Ed Miliband v letech 2010-2015 kritizoval přehnané sliby Davida Camerona. Labouristická strana tak neměla ve svém programu co nabídnout. Přísnější imigrační politika by působila jako diametrálně odlišný přístup oproti tomu, jaký má strana po dlouhou dobu zavedený. Navíc poptávku veřejnosti po této přísnější imigrační politice uspokojuje ještě UKIP. Cílem Eda Milibanda bylo vysvětlit svému elektorátu, že sliby Davida Camerona a jednoduchá řešení UKIP nejsou v současné situaci proveditelné. I když se o to dnes již bývalý předseda Labouristické strany pokoušel, nepodařilo se mu to, stejně jako se mu nepodařilo oslovit dostatečný počet voličů v jiných tématech.

Summary

In this thesis I could illustrate the changes in the rhetoric of the most powerful political parties in Great Britain. The Liberal democrats, during the time period observed, lost their position and their credit after forming a coalition with the Conservative Party.

UKIP's popularity is rising and the party parasites on Conservative Party votes. This is because UKIP was able to dominate the immigration topic and can make strong statements without any real responsibility. The time frame I set demonstrated the Labour party changing its approach to the immigration topic and attempting to become tougher on the issue. Ed Miliband failed to deliver a solution voters were looking for during the 2015 general election. On the other hand, David Cameron made strong promises to lower net migration, although without delivering results. Notwithstanding, the fact that net migration rose during the government under David Cameron, his party won in 2015 general election. With UKIP on the scene, the Conservative Party adjusted their rhetoric and reflected the fact it should make promises it can deliver.

Použité zdroje

Primární prameny

A future fair for all, The Labour Party Manifesto 2010

Britain can be better, The Labour Party Manifesto 2015

Believe in Britain, UKIP Manifesto 2015

Change that works for you, Liberal Democrat Manifesto 2010

David Cameron on immigration, BBC News Channel, 28.11.2014, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=sRHndNop4ao>

David Cameron's speech on UK immigration, Sky News, 14.4.2011, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=wBi7uWzocLU>

Ed Miliband on David Cameron's speech, 28.11.2014, BBC News Channel, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=p-wg6Cxtouc>

Ed Miliband on immigration, BBC News Channel HD, 16.4.2015 dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=Vcy_Orf16jw

Ed Miliband's speech, Sky News, 22.6.2012, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=M94oaO5X4YQ>

Gordon Brown on immigration, News, Channel 4, 31.3.2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=SLA7J-Z18kk>

Invitation to join the government of Britain, The Conservative Manifesto 2010

Nigel Farage on David Cameron's speech, 28.11.2014, BBC News Channel, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=1oEGAkHcY1Q>

Strong leadership, a clear economic plan, a brighter, more secure future, Conservative Party Manifesto 2015

Monografie, články, příspěvky

Carey S., Geddes A., *Less Is More: Immigration and European Integration at the 2010 General Election*, Parliamentary Affairs, 2010, roč. 63, č. 4, s. 849-865. ISSN 1460-2482.

Cutts, D., Russel, A., *Britain Votes, From Coalition to Catastrophe: The Electoral Meltdown of the Liberal Democrats*, Parliamentary Affairs, 2015, roč. 68, č. 1, s. 70-87. ISSN 1460-2482.

Deacon D., Downey J., Stanier J., Wring D., UK Election Analysis 2015: Media, Voters and the Campaign, *News Media Performance in the 2015 General Election Campaign*, 2015, Dorset Digital Print Ltd, ISBN 9781910042069, s. 12-13. ISBN 9781910042076.

Dennison J., Goodwin M., *Britain Votes, Immigration, Issue Ownership and the Rise of UKIP*, Parliamentary Affairs, 2015, roč. 68, č. 1, s. 168-187. ISSN 1460-2482.

Denver, D., *The Result: How Britain Voted*, Parliamentary Affairs, 2010, roč. 63, č. 4, s. 588-606. ISSN 1460-2482.

Jupp J., *Immigration and Race in the British General Election*, AQ: Australian Quarterly, roč. 82, č. 2, s. 32-37. ISSN 1443-3605.

Kavanagh D., Cowley P., *The British General Election of 2010*, 2010, Palgrave Macmillan, s. 32-33. ISBN 9780230521896

Lee S., Beech M., *The Cameron-Clegg Government: Coalition Politics in an Age of Austerity*, 2011, Palgrave Macmillan, s. 41, 45. ISBN 9780230290716

Lee S., Beech M., *The Conservative-Liberal Coalition, Examining the Cameron-Clegg Government*, 2015, Palgrave Macmillan, s. 102-113. ISBN 9781137461360.

Seldon A., Lodge G., *Brown at 10*, 2011, Biteback Publishing Ltd, s. 429-450. ISBN 9781849541220.

Seldon A., Snowdon P., *Cameron at 10: The Inside Story 2010-2015*, 2015, William Collins, s. 599-600. ISBN 9780007575510.

Webové stránky a ostatní zdroje

Alan Jonson on immigration, Newsnight, BBC 2.11. 2009, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=xaLUzJt3bqM> [cit. 02-05-2016].

BBC's Question Time, BBC 25.10. 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=UBVyKVFVy2I> [cit. 02-05-2016].

Chris Huhne on Phil Woolas' stats, News, Channel 4 15.4. 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=jcpuil0gNnk> [cit. 05-05-2016].

Conservatives election manifesto 2015 – the key points, theguardian.com, 14.4.2015, dostupné z <http://www.theguardian.com/politics/2015/apr/14/conservatives-election-manifesto-2015-the-key-points> [cit. 04-05-2016].

Crude rate of net migration plus adjustment, eurostat, dostupné z <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdde230&plugin=1>
Phil Woolas and Damian Green on immigration, Newsnight, BBC 2.11. 2009, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=jNgo2Xv0c0o> [cit. 02-05-2016].

David Cameron announces crackdown on immigrants, telegraph.co.uk, 25.3.2013, dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/immigration/9952449/David-Cameron-announces-crackdown-on-immigrants.html> [cit. 04-05-2016].

Election 2010: Gloves off in second leaders' debate, Sky News, 22.4.2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=OBSIetAakzM> [cit. 22-04-2016].

Election 2015 Results, bbc.com, dostupné z <http://www.bbc.com/news/election/2015/results> [cit. 02-05-2016].

European Parliament Election Briefing: No.3, Populist Rhetoric: UKIP, dostupné z <http://counterpoint.uk.com/wp-content/uploads/2014/04/Populist-rhetoric-UKIP.pdf> [cit. 03-05-2016].

Finch T., Goodhart D.: *Immigration under Labour*, IPPR, 2010, dostupné z http://www.ippr.org/files/images/media/files/publication/2011/05/Immigration%20under%20Labour%20Nov2010_1812.pdf?noredirect=1 [cit. 22-04-2016].

Fund to ease impact of immigration scrapped by stealth, theguardian, 6.8.2010, dostupné z <http://www.theguardian.com/uk/2010/aug/06/fund-impact-immigration-scrapped> [cit. 01-04-2016].

How immigration came to haunt Labour: the inside story, theguardian, 24.3.2015, dostupné z <http://www.theguardian.com/news/2015/mar/24/how-immigration-came-to-haunt-labour-inside-story> [cit. 01-04-2016].

Immigrants who fail to integrate have created 'discomfort', says Cameron, theguardian.com, 14.4.2011, dostupné z <http://www.theguardian.com/politics/2011/apr/14/immigrants-fail-integrate-discomfort-cameron> [cit. 01-04-2016].

Labour has changed on immigration, says Ed Miliband, theguardian.com, 28.4.2015, dostupné z <http://www.theguardian.com/uk-news/2015/apr/28/labour-changed-immigration-ed-miliband-promise> [cit. 01-03-2016].

Leaders' debate - Q3 Immigration, 2nd April 2015, ITV1, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=ioR-UxmxXow> [cit. 21-04-2016].

Local elections results 2014: Full list of how Ukip, Labour, the Tories and Lib Dems have performed, independent.co.uk, 23.5.2014, dostupné z <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/full-list-of-local-election-results-9422609.html> [cit. 15-04-2016].

Migration Statistics Quarterly Report: February 2016, Office for National Statistics, 25.2.2016, dostupné z <http://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/migrationstatisticsquarterlyreport/february2016> [cit. 02-05-2016].

More or Less: ElectionWatch, Today, BBC Radio 4, 8.4.2010, dostupné z http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/8575001.stm [cit. 18-04-2016].

Net migration to the UK falls by a third, telegraph.co.uk, 23.5.2013, dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/immigration/10075761/Net-migration-to-the-UK-falls-by-a-third.html> [cit. 22-03-2016].

Newsnight, BBC, 26.8. 2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=58JxWY2Pkas> [cit. 13-04-2016].

Number 10 attacks Vince Cable over immigration cap claims, telegraph.co.uk, 18.9.2010, dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/finance/economics/8009872/Number-10-attacks-Vince-Cable-over-immigration-cap-claims.html> [cit. 23-02-2016].

Patterns of press partisanship in the 2010 General Election, palgrave-journals.com, dostupné z <http://www.palgrave-journals.com/bp/journal/v5/n4/full/bp201018a.html> [cit. 21-02-2016].

Population by Country of Birth, migrationwatchuk.org, <http://www.migrationwatchuk.org/statistics-population-country-birth> [cit. 25-03-2016].

Net migration statistics, Migration Watch UK, dostupné z <http://www.migrationwatchuk.org/statistics-net-migration-statistics> [cit. 23-04-2016].

Right to reply: The impact of immigration on the labour market, The Spectator, 1.9.2011, dostupné z <http://blogs.spectator.co.uk/2011/09/right-to-reply-the-impact-of-immigration-on-the-labour-market/> [cit. 14-04-2016].

Romanian and Bulgarian migration: Ukip urged to apologise over immigration 'lies and rhetoric', independent.co.uk, 14.5.2014, dostupné z <http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/number-of-romanian-and-bulgarian-workers-in-uk-down-since-visa-restrictions-lifted-at-start-of-year-9367046.html> [cit. 27-04-2016].

Scrap immigration cap, Tory MP tells Cameron, theguardian.com, 25.3.2014, dostupné z <http://www.theguardian.com/uk-news/2014/mar/25/scrap-immigration-cap-tory-mp-mark-field-tells-cameron> [cit. 23-04-2016].

Sky News, 27.9.2010, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=VH9kngBnArM> [cit. 25-02-2016].

The Coalition: our programme for government, gov.uk, dostupné z https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/78977/coalition_programme_for_government.pdf [cit. 23-04-2016].

UK European election results, bbc.com, dostupné z <http://www.bbc.com/news/events/vote2014/eu-uk-results> [cit. 24-04-2016].

UK government agrees on skilled migration cap, bbc.com, 23.11.2010, dostupné z <http://www.bbc.com/news/uk-politics-11816979> [cit. 11-04-2016].

UKIP is the most trusted party on controlling immigration, spectator.co.uk, 26.2.2015 dostupné z <http://blogs.spectator.co.uk/2015/02/ukip-are-the-most-trusted-party-to-control-immigration/> [cit. 13-04-2016].

UKIP leader Nigel Farage visits Bulgaria, Channel 4, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=kuxksNkmFiw> [cit. 15-01-2016].

UKIP moves to first place in Euro elections, yougov.co.uk, 25.4.2014, dostupné z <https://yougov.co.uk/news/2014/04/25/ukip-move-first-place-euro-elections/> [cit. 01-04-2016].

Verdict: who won in the Clegg v Farage debate?, telegraph.co.uk, 26.4.2014, dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/10725571/Verdict-who-won-in-the-Clegg-v-Farage-debate.html> [cit. 23-04-2016].

YouGov poll: 68% thought Farage won EU debate, itv.com, 22.7.2014, dostupné z <http://www.itv.com/news/update/2014-04-02/yougov-poll-68-thought-farage-won-eu-debate/> [cit. 23-04-2016].

YouGov – Lib Dems hit 8%, ukpollingreport.co.uk, 8.12.2010, dostupné z <http://ukpollingreport.co.uk/blog/archives/2903> [cit. 23-02-2016].

Seznam obrázků a tabulek

Graf 1.1 Roční migrační saldo ze zemí Evropské unie a mimo země Evropské unie.

Graf 1.2 Migrační saldo ze zemí Evropské unie, které přistoupili v roce 2004.

Graf 3.1 Vývoj migračního salda v letech 2005-2015.

Graf 3.2 Roční migrační saldo ze zemí Evropské unie a mimo země Evropské unie.

Graf 3.3 Migrační saldo zemí Evropské unie.

Graf 4.1 Oblíbenost politických stran v letech 2010-2015.

Graf 5.1 Oblíbenost předsedů politických stran v letech 2010-2015.

Tabulka 1 Procentuální pokrytí deseti témat, která byla zpracována televizí a novinami v období 30. března až 7. května 2015.